

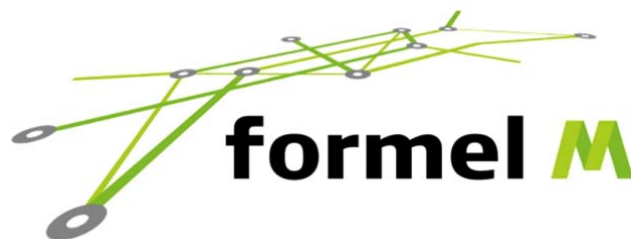
Guide til mobilitetsplanlægning i erhvervsnetværk

GUIDE TIL MOBILITETSPLANLÆGNING I ERHVERVSNETVÆRK

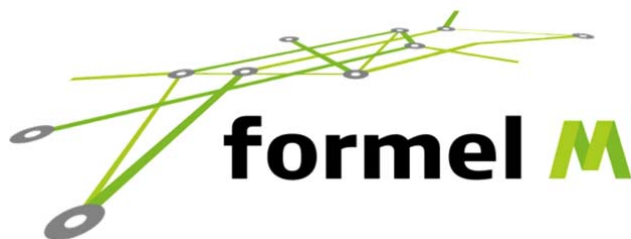
Udgivet af Grønt Mobilitetskontor

2. udgave, marts 2014

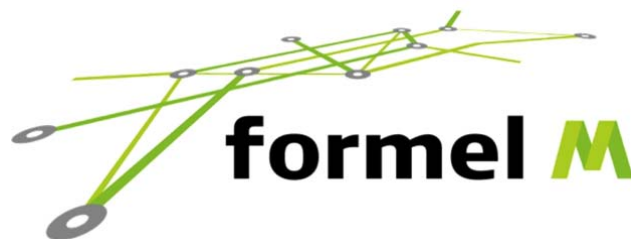

Indholdsfortegnelse

Indholdsfortegnelse	1
Forord	3
Indledning	4
Nye begreber	6
Præsentation af erhvervsnetværk anvendt i guiden	8
Guidens opbygning	11
Trin 1: Område og virksomheder	12
1.1 Udvælgelse af område til mobilitetsnetværk	12
1.2 Strategi for udvælgelse og rekruttering af virksomheder	13
1.3 Første møde med virksomheden	17
Trin 2: Kortlægning af Nu-situationen	21
2.1 Rammebetingelser	21
2.2 Medarbejdernes transportvaner	22
2.3 Brug af resultater fra kortlægning af Nu-situationen	24
Trin 3: Opstart af netværk	25
3.1 Forventningsafstemning i mobilitetsnetværket	26
3.2 Definér målsætninger og organisation	27
3.3 Idéer til mål for netværket	28
3.4 Videndeling og inspiration på netværksmøder	29
Trin 4: Forberede og implementere aktiviteter i netværket	32
4.1 Mobilitetstiltag	34
4.2 Prioritering af mobilitetstiltagene	36
4.3 Måder at implementere mobilitetstiltag på	37
4.4 Opsamling af resultater og evalueringsmetoder	39
Trin 5: Opfølgende undersøgelse og evaluering	42
5.1 Opfølgende undersøgelse	42
5.2 Evaluering	44
5.3 Nye mål og aktiviteter	46
Afslutning	47
Bilag 1 - Drejebog for telefonopringning til virksomhed	50
Bilag 2 - Eksempel på projektbeskrivelse	52

Bilag 3 - Kortlægning af rammevilkår for virksomhed.....	55
Bilag 4 – Eksempel på samarbejdsaftale mellem virksomhed og kommune.....	60
Bilag 5 - Eksempel på transportvaneundersøgelse.....	601
Bilag 6 – Eksempel på fakta-ark fra indledende transportvane-undersøgelse hos Tryg.....	72
Bilag 7 – Eksempel på opfølgende transportvaneundersøgelse.....	74
Bilag 8 – Eksempel på fakta-ark for opfølgende transportvane-undersøgelser hos Topdanmark	80

*Kombination
af transport-
former er
en del af
mobilitets-
planlægning*

Forord

Guiden er blevet til på baggrund af syv kommuners erfaringer med at implementere mobilitetsplanlægning i lokale erhvervsområder i projektet Formel M.

Du sidder med anden udgave af 'Guide til mobilitetsplanlægning i erhvervsnetværk'. Guiden er udgivet i marts 2014 af Grønt Mobilitetskontor – et kontor oprettet i forbindelse med projektet Formel M.

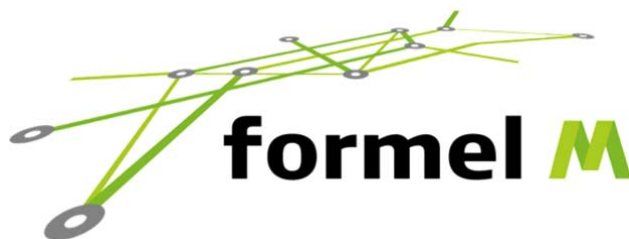
Guiden er videreudviklet på baggrund af EU projektet 'Travel Plan Plus'. Flere erfaringer er kommet til i de syv Formel M-kommuner, der i projektperioden 2011-2014 har arbejdet med at implementere mobilitetsplanlægning i lokale erhvervsområder. De danske erfaringer danner grundlag for denne udgave af 'Guide til mobilitetsplanlægning i erhvervsnetværk'.

Mobilitetsplanlægning er en ny tilgang til den traditionelle trafikplanlægning. Formålet med mobilitetsplanlægning er at få flere borgere til at vælge grønnere og sundere transportløsninger.

Guiden er skrevet som inspiration til kommuner, der ønsker at arbejde med mobilitetsplanlægning i lokale erhvervsområder.

Formel M er et samarbejde mellem universiteter, kommuner, transportudbydere, virksomheder og hospitaler i Hovedstadsområdet, Trekantsområdet og Aarhus. Ballerup Kommune er leadpartner i projektet, hvor i alt 10 kommuner og tre hospitaler arbejder med mobilitetsplanlægning. Projektet er støttet af Trafikstyrelsen og Region Hovedstaden.

Formel M takker alle de kommuner, virksomheder og trafikselskaber, der har taget sig tid og mod til at gå nye veje i udviklingen af en mere bæredygtig transportadfærd.

*Hvordan
letter du
pendlingen
i din
kommune?*

Indledning

Kommuner og virksomheder samarbejder for at få pendlere til at vælge grønnere og sundere alternativer til alenekørsel i bil.

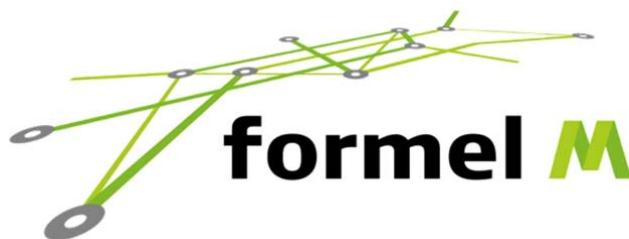
Alt for mange mennesker kører hver dag alene i bil til og fra jobbet. Det giver ikke bare kø på vejene – det forurener også miljøet, øger den globale opvarmning, giver tidsspilde og ikke mindst dårligere helbred. Syv kommuner og en lang række virksomheder er derfor gået sammen om at finde nye løsninger på de transportudfordringer, som pendling i bil giver anledning til i lokale erhvervsområder. Som supplement til at planlægge nye og bredere veje arbejder kommunerne sammen med lokale virksomheder, trafikselskaber og private transportudbydere om tiltag, der skal gøre det mere attraktivt for pendlere at vælge grønnere og sundere alternativer til alenekørsel i bil.

Den brede vifte af tiltag går under begrebet mobilitetsplanlægning. I mobilitetsplanlægningen kommer en lang række virkemidler i spil. Det kan være nye kollektive trafikforbindelser, ny infrastruktur, nye muligheder som pendlercykler eller samkørsel i kombination med bløde virkemidler som information og kampagner, der alle er med til at påvirke valget af transportmiddel i en grønnere og sundere retning.

Lokale erhvervsnetværk, der arbejder med grøn mobilitet, leverer bedre udbytte for de deltagende organisationer og virksomheder, mens det kræver færre ressourcer end en mobilitetsplan udviklet for hver enkel organisation. I et erhvervsområde er udfordringerne for virksomhederne ofte ens. Det kan eksempelvis være ringe kollektive transportmuligheder eller trængsel i morgen- og eftermiddagstimerne. Her kan de samme mobilitetstiltag som eksempelvis en folder om kollektiv transport og cykelservice med fordel anvendes af flere virksomheder. Andre mobilitetstiltag som samkørsel og dele-taxi har også bedre effekt ved deltagelse af flere virksomheder.

Formål

Erfaringerne med at opstarte og facilitere lokale samarbejder om grøn mobilitet har Grønt Mobilitetskontor samlet i denne guide.

Guiden er skrevet som inspiration til kommuner, der ønsker at indføre begrebet mobilitetsplanlægning i lokale erhvervsområder. Guiden gennemgår, hvordan I som kommune kan:

- Henvende jer til og rekruttere lokale virksomheder
- Starte et lokalt erhvervsnetværk op, der arbejder med grøn mobilitet
- Kortlægge Nu-situationen for medarbejdernes transport i virksomhederne og erhvervsområdet
- Udpege og igangsætte grønne og sunde transporttiltag i virksomhederne og i netværket
- Evaluere, planlægge nye aktiviteter og videreudvikle netværket

Om Formel M

Danskerne transporterer sig mere og mere. Faktisk rejser den gennemsnitlige dansker hver dag 39 km, og langt størstedelen af disse tilbagelægges i privatbil med høj CO₂-udledning, stigende trængsel på vejene og dårligt helbred til følge.

Derfor samlede partnerskabsorganisationen Gate 21 og Ballerup Kommune en række partnere om projektidéen. Projektet Formel M begyndte den 1. marts 2011, hvor bevillinger fra Region Hovedstaden og Center for Grøn Transport sammen med 10 kommuners medfinansiering i form af medarbejdertimer muliggjorde projektet. Partnerskabet bestod af 10 kommuner, trafikselskaber, universiteter, organisationer, en privat virksomhed, hospitaler samt netværksdeltagere.

Formel M er ikke et skrivebordsprojekt, men en række demonstrationsprojekter, hvor forskellige tilgange til mobilitetsplanlægning er blevet prøvet af i 25 konkrete demonstrationsprojekter i de 10 deltagerkommuner. Alle demonstrationsprojekter har til formål at reducere CO₂-udledningen fra persontransporten ved hjælp af målrettede mobilitetspolitikker, aktivitetsplaner og konkrete mobilitetstiltag.

Syv af de ti kommuner i Formel M har arbejdet med mobilitetsplanlægning i lokale erhvervsområder som beskrives i nærværende guide. En række kommuner har ligeledes arbejdet med mobilitetsplanlægning på rådhus samt med mobilitetsvurderinger af planer og nyudlagte områder. Mobilitetsløsninger i en landsby er blevet testet af i et enkelt demonstrationsprojekt. Endelig har kommuner og hospitaler arbejdet sammen om mobilitetsplaner for hospitaler i hovedstadsregionen. I samtlige demonstrationsprojekter er der blevet fokuseret på persontransporten.

Der er under projektet etableret et **Grønt Mobilitetskontor** med støtte fra Region Hovedstaden. Grønt Mobilitetskontor har understøttet kommunernes arbejde med mobilitetsplanlægning med værktøjer, kompetenceopbygning, inspiration og materialer gennem hele projektet. Grønt Mobilitetskontor har fungeret som et videntcenter og har faciliteret en erfaringsplatform for alle de deltagende organisationer. Grønt

Mobilitetskontor samler også fremover kommuner og organisationer i Gate 21, der vil arbejde sammen om mobilitetsplanlægning.

Partnere i Formel M

Kommuner: Aarhus, Fredericia, Middelfart, Roskilde, Greve, Herlev, Albertslund, Allerød, København og Ballerup

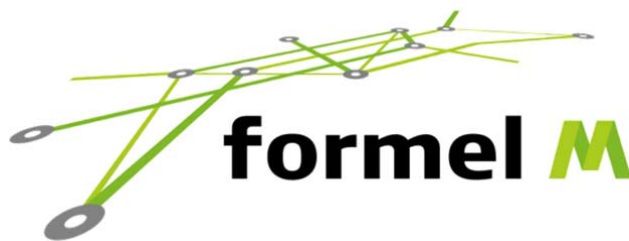
Trafikselskaber: Movia, DSB og Rejseplanen A/S

Universiteter: Roskilde Universitetscenter, Danmarks Tekniske Universitet, Aalborg Universitet og Ingeniørhøjskolen

Organisationer: Danske Regioner, Kommunernes Landsforening, Trekantområdet Danmark, Vestegnssamarbejdet, Region Syddanmark og Gate 21

Hospitaler: Bispebjerg-Frederiksberg, Herlev og Glostrup

Netværksdeltagere: Tetraplan og Veksø Mobility

Nye begreber

I guiden bruger vi fire nye begreber i dansk trafikplanlægning – nemlig 'mobilitetstiltag', 'aktivitetsplan', 'mobilitetsplanlægning' og 'mobilitetsnetværk.'

Mobilitetstiltag

Mobilitetstiltag er initiativer som gør det nemmere for medarbejderne at vælge en grøn transportform eller helt udelade transporten. De adresserer medarbejdernes transport til og fra arbejdspladsen og tjenesterejser i arbejdstiden.

Mobilitetstiltagene kan opdeles i tiltag i forhold til at undgå transporten, at skifte til mere bæredygtigt transportmiddel (fra bil til cykel) eller endelig at forbedre transportmidlet (køre bilen mere energieffektivt). Mobilitetstiltag rummer fysiske tiltag som cykelparkering og kommunikationstiltag der giver medarbejderen information om hvor cykelparkeringen findes eller virksomhedens retningslinjer for transport til møder.

I trin 4 finder du eksempler på mobilitetstiltag anvendt i de syv Formel M netværk. Du kan også læse mere om mobilitetstiltag i Formel M's virkemiddelkatalog.

Figur 1 Visionen om at se trafikanterne som 'Mobilist' er i stedet for bilister, cyklister, bus/togpassager eller fodgænger, blev skabt i Formel M.

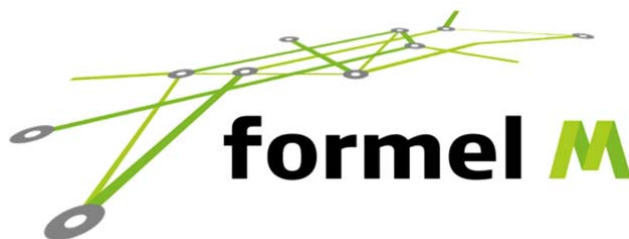
En 'mobilist' er: 'En trafikant der bruger forskellige transportmidler afhængig af rejsemål, tid på dagen, lyst og behov'. Her tegnet af Jyllandspostens tegner Rasmus Sand Høyer.

Aktivitetsplan

En aktivitetsplan er en plan for pakken af tiltag målrettet en individuel organisation med det samlede mål at fremme grønnere, renere transportvalg og reducere afhængigheden af bil.

Mobilitetstiltagene kan skabe bedre forhold for trafikanterne, det omfatter medarbejdernes transport til og fra arbejdspladsen og tjenesterejser i arbejdstiden. Organisationen sammensætter ofte sin aktivitetsplan på baggrund af en kortlægning af medarbejdernes transportvaner og ledelsens strategi.

Aktivitetsplaner i netværk kan etableres i forskellige typer områder, fx erhvervspark, industriområder, indkøbscentre, klynger af skoler og beboelsesområder. Aktivitetsplaner i netværk er således en fælles plan på tværs af deltagerne i netværket.

Mobilitetsplanlægning

I et samarbejde mellem virksomheder, kommune, trafikselskaber og private transportudbydere er målet at få flere til at vælge mere grønne transportformer.

Mobilitetsplanlægning er et skridt væk fra de traditionelle løsninger på transportproblemer, såsom mere kapacitet, flere parkeringspladser og flere eller bredere veje.

I mobilitetsplanlægningen kommer en lang række virkemidler i spil. Det kan være nye kollektive forbindelser, ny infrastruktur, nye muligheder som pendlercykler eller samkørsel i kombination med bløde virkemidler som information og kampagner, der alle er med til at påvirke valget af transportmiddel.

Mobilitetsnetværk

Et mobilitetsnetværk er en gruppe eller netværk af organisationer, der er gået sammen for at dele ressourcer og idéer til at udvikle og implementere en række mobilitetstiltag i deres lokale område.

Det første mobilitetsnetværk blev startet op i Nordamerika i 1980'erne, hvorefter idéen krydsede Atlanten og kom først til Holland og siden England. Med Formel M-projektet er konceptet blevet introduceret i Danmark.

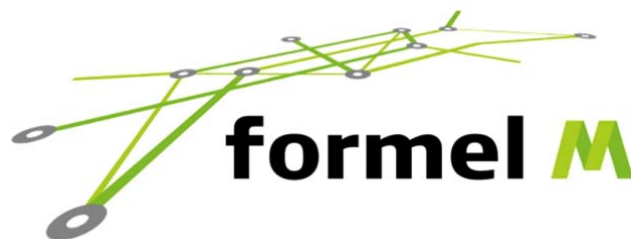
Mobilitetsplanlægning i virksomheder og erhvervsnetværk er kendt fra udlandet som en særdeles cost-effektiv tilgang. Virksomhedernes omkostninger til transport kan reduceres. Medarbejdere, kunder og leverandører får bedre adgang til virksomheden. Og endelig opnår virksomhederne bedre trivsel blandt medarbejderne. I Formel M har syv kommuner afprøvet tilgangen sammen med godt 70 virksomheder, der har tilsluttet sig netværkene. Erhvervsområderne er forskellige i deres placering, og virksomhederne varierer fra større videntunge virksomheder over små innovative virksomheder til transporttunge virksomheder.

Nye kompetencer i spil

Grønt Mobilitetskontor har klædt kommunernes medarbejdere på til mobilitetsplanlægning og etablering af mobilitetsnetværk.

Mobilitetsplanlægning og etablering af mobilitetsnetværk bryder med kommunale traditioner og går på tværs af fagområder. Det kan derfor være påkrævet at kompetenceudvikle kommunale projektmedarbejdere, inden arbejdet med at opstarte mobilitetsplanlægning i netværk påbegyndes.

I Formel M har projektlederne fra kommunerne fået støtte i form af videnmøder, sparring, værktøjer, samt visionsdage. Det har givet dem en bredere vifte af kompetencer inden for netværk, facilitering, mobilitetsplanlægning, beslutningsprocesser og kommunens rolle i forhold til virksomhederne. Kommunerne har sammen formuleret en række visioner for deres arbejde med mobilitetsplanlægning.

**Mobili-
tetsplan-
lægning i 7
erhvervs-
netværk**

Præsentation af erhvervsnetværk anvendt i guiden

Netværkene, der danner erfaringsgrundlag for guiden, er et bredt udsnit af danske erhvervsområder og repræsenterer en række forskellige mobilitetsudfordringer.

Skejby, nord for Aarhus:

Netværket i forstaden Skejby har udviklet sig til en erhvervsforening. Bag dannelsen af foreningen Business Park Skejby står virksomhederne: INCUBA, 4IMPROVE, Agro Food Park, NRGi, Vestas Wind Systems, Logiva, VIA University College, Aagaard Gynækologisk Klinik, Aarhus Universitetshospital, Århus Købmandsskole og Grontmij. Første transportvaneundersøgelse blev gennemført i 2011 og en opfølgende undersøgelse blev gennemført blandt 25 virksomheder i Skejby i efteråret 2013.

Antallet af arbejdspladser på virksomhederne i netværket: 20.000

Afstand fra Aarhus' centrum: 8 km. Flere kommende letbane-stop ved Skejby.

Udfordringer: Trængselsproblemer morgen og eftermiddag.

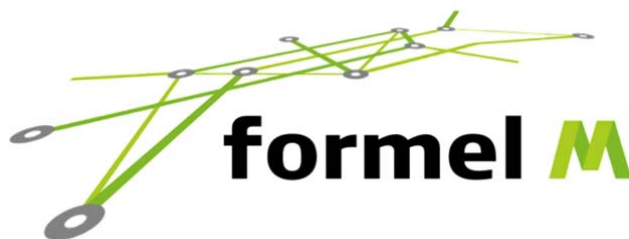
Allerød Erhvervsnetværk:

Følgende større videntunge virksomheder deltog i udviklingen af netværket i Allerød: Hewlett-Packard, SCA Hygiene Products, Nordsjællands Conferencecenter, Widex, Burmeister & Wain Scandinavian Contractor, Niras og Fritz Hansen. Virksomhederne ligger ikke i et geografisk afgrænset område, men har mange fællestræk, når det handler om trafikal tilgængelighed. Niras og Fritz Hansen arbejder fortsat med mobilitet gennem forskellige tiltag.

Antallet af arbejdspladser på virksomhederne i netværket: 2.400

Afstand til Allerød S-tog station: Op til 5 km

Udfordringer: Afstanden til s-tog, og busdriften uden for myldretiden er mindre hyppig.

Lautrupgård i Ballerup:

Netværket i erhvervsområdet Lautrupgård blev udviklet i samarbejde med seks videntunge virksomheder: Tryg, Nordea Liv & Pension, Bluegarden, Nets, Topdanmark og Siemens. Ballerup Kommune planlægger at udvide netværket i løbet af foråret 2014. Nordea Liv & Pension, Siemens, Topdanmark og Tryg og , Jabra deltager i 2014 i projekt Test en El-cykel, hvor Ballerup Kommune udlåner 15 elcykler til deres ansatte med det formål at flytte kortere bilture til cyklen.

Antallet af arbejdspladser på virksomhederne i netværket: 5.000

Afstand fra Malmparken S-tog station: 1-2 km

Udfordringer: Trængselsproblemer morgen og eftermiddag.

Transportnetværk Amager i København:

Netværket omfatter større, videntunge virksomheder beliggende i byområderne Islands Brygge og Ørestad. Accenture, Atkins, Deloitte, Danmarks Radio, HK Hovedstaden, HOFOR, Kommunernes Landsforening, Københavns Kommune - Teknik og Miljøforvaltningen, Københavns Universitet Amager, Metroselskabet, Niras, Rambøll, Statens Serum Institut, og Steen og Strøm deltager i netværket. Sammensætningen af netværksdeltagerne er skiftet undervejs – nogle er sprunget fra, andre kommet til.

Antallet af arbejdspladser på virksomhederne i netværket: 12.000

Afstand til Metro: Virksomhederne ligger alle i nærheden af Metro M2 – Vestamager

Udfordringer: Trængsel og mangel på bil- og cykel-parkeringspladser.

Hersted industripark i Albertslund:

I landets ældste industriområde Hersted Industripark i Albertslund har følgende virksomheder deltaget i udviklingen af et mobilitetsnetværk: Zealand Pharma, City Trafik, UPS Danmark, Bo-Vest, Atlas Copco Kompressorteknik, Cramo, Mermaid, ISS Facility Services, Scan-log og Københavns Tekniske Skole Glostrup. Zealand Pharma, City Trafik, UPS Danmark, Bo-Vest og Scan-Log har i 2013 afprøvet en række mobilitetstiltag og gennemført en opfølgende undersøgelse af medarbejdernes transportvaner. Disse virksomheder fortsætter samarbejdet med Albertslund kommune med fokus på mobilitet.

Antallet af arbejdspladser på virksomhederne i netværket: 500

Afstand til Glostrup S-tog station: 3 km

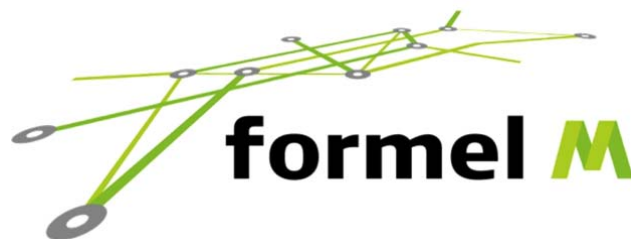
Udfordringer: Industriområde under omdannelse. Kommende letbane-stop ved Hersted Industripark.

Erhvervsnetværket DanmarkC i Fredericia:

I landets største erhvervsområde DanmarkC i Fredericia Kommune har en række større transport-, viden- og produktionsvirksomheder deltaget i opstarten af et netværk i slutningen af 2012: ABB, Bankdata, BIVA, Elbo Logistik-Partner A/S, EUC Lillebælt, Ib Karlskov Transport A/S, Nokas Værdihåndtering A/S, Post Danmark Pakkecenter, Post Danmark Brevfordeling, Stanistål A/S, UNION engineering, VEKSØ A/S, VIDENPARK Trekantområdet. Fredericia Kommune overvejer at fortsætte netværkssamarbejdet efter afslutningen af Formel M, for eksempel med sparring på mobilitet og andre temaer inden for klima og energi.

Antallet af arbejdspladser på virksomhederne i netværket: 2.000

Afstand til Fredericia centrum: 5-10 km

Udfordringer: Stor afhængighed af personbil.

Greve Main/Ventrupparken:

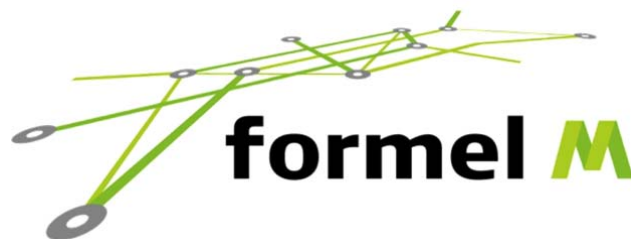
Greve Kommune initierede arbejdet med mobilitet i erhvervsområderne Greve Main/Ventrupparken ved et samarbejde med Greve Erhvervscenter. Med udgangspunkt i Greve Erhvervscenter blev følgende virksomheder inddraget i 2013: Blue Water Shipping, Leman, Man Last & Bus, Movianto, Silvan, Mercedes og Top-Toy. Mobilitetsdagsordenen videreføres i Greve Kommunes eksisterende klimanetværk for virksomheder, som flere af virksomhederne allerede deltager i.

Antallet af arbejdspladser på virksomhederne i netværket: 615

Afstand til Greve S-togstation: 3 km

Udfordringer: Afstanden til S-toget samt at den kollektive busdrift til erhvervsområderne ikke er så hyppig uden for myldretiden.

Netværk	Deltagende virksomheder i udviklingen af mobilitetsnetværk
Skejby, Aarhus	Vestas, NRGi, Via University College, Agro Food, Park, Grontmij, Rambøll, INCUBA Science Park, Projektafdelingen, DNU og Energi Danmark.
Hersted Industripark, Albertslund	Zealand Pharma, Cramo, Mermaid, City Trafik, UPS Danmark, ISS Facility Services, Bo-Vest, Atlas Copco Kompressorteknik og Københavns Tekniske Skole Glostrup.
Allerød	Hewlett-Packard, SCA Hygiene Products, Nordsjællands Konferencenter, Widex, Burmeister & Wain Scandinavian Contractor, Niras og Fritz Hansen.
Lautrupgård, Ballerup	Tryg, Nordea Liv & Pension, Bluegarden, Nets, Topdanmark og Siemens.
DanmarkC, Fredericia	Post Danmark Pakkecenter, Elbo Logistik-Partner A/S, Ib Karlskov Transport A/S, VEKSØ A/S, VIDENPARK Trekantområdet, EUC Lillebælt, UNION engineering, ABB, BIVA, Post Danmark Brevproduktionsområde, Bankdata, Sanistål A/S, AGA A/S og Nokas Værdihåndtering A/S.
Greve Main og Ventrupparken, Greve	Greve Erhvervscenter, Blue Water Shipping, Top-toy, L'Oréal, Man Last & Bus, Sydslam, Movianto, Silvan og Leman.
Amager, København	Kommunernes Landsforening, HK Hovedstaden, Steen og Strøm, Rambøll, Metroselskabet, Statens Serum Institut, Københavns Universitet Amager, HOFOR, Deloitte, Accenture, Atkins Danmark, Niras, Ferring Pharmaceuticals A/S og Københavns Kommunes Teknik og Miljø-Forvaltning.

Guidens opbygning

Guiden til mobilitetsplanlægning i erhvervsnetværk er en trin-for-trin guide, der tager dig igennem fem faser for at etablere netværket og gennemføre mobilitetsiltag.

Guiden er opdelt i fem trin, der beskriver hovedtrækkene for processen med implementering af aktivitetsplaner i netværk - fra den første kontakt med virksomhederne til evaluering og revidering af aktivitetsplanen. Processen kan ansues som en cyklus, netværket løber igennem i løbet af en periode, fx et år.

Hvordan forløber processen i virkeligheden?

Etablering af aktivitetsplaner i netværk er ikke en proces, hvor én fase nødvendigvis skal overstås før, den næste startes op. Du vil ofte opleve, at der allerede er gang i implementering af konkrete mobilitetsiltag samtidig med diskussionen om opstart af netværk eller samtidig med, at medlemmer stiller spørgsmål til formålet med netværket.

Kommer der nye virksomheder til i netværket, er det væsentligt at begynde processen forfra fra Trin 1, hvor den indledende kontakt med de nye virksomheder planlægges og gennemføres. Herefter kan det være nødvendigt at redefinere organisationen og målet med netværket.

Mobilitetsnetværk - step by step

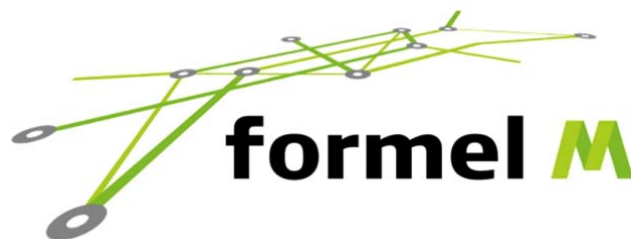
1. Tag udgangspunkt i virksomhedernes udfordringer ved etablering af netværket. Få eventuelt virksomheder til at stå for initiativet.

2. Gennemfør en kortlægning af transportvaner på virksomhederne.

3. Lad netværket drøfte resultaterne fra transportvaneundersøgelsen, og lad virksomhederne definere deres eget netværk og formålet med det. Vær klar omkring kommunens rolle, interesser og ressourcer.

4. Lad virksomhederne inspirere hinanden til at igangsætte initiativer hver især og i fællesskab.

5. Følg op med en ny transportvaneundersøgelse, evaluér indsatsen i fællesskab og planlæg nye tiltag.

*Det
personlige
virksom-
hedsmøde*

Trin 1: Område og virksomheder

I første trin i mobilitetsplanlægningen udpeger kommunen et geografisk område og etablerer kontakt til virksomheder i området, der vil deltage i netværket.

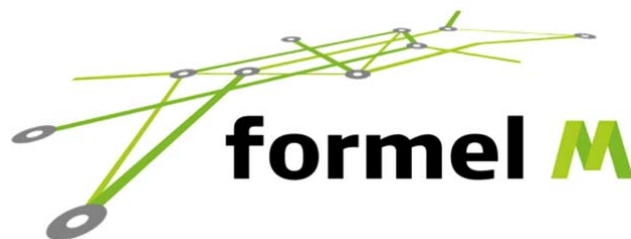
Det indledende planlægningstrin omhandler at etablere netværket af virksomheder i et geografisk område. Forud for denne planlægning skal kommunen udpege det relevante område.

Spørgsmål I kan stille jer selv:

- Hvilket område skal adresseres?
- Hvilke virksomheder skal indgå i netværket?
- Hvad karakteriserer virksomhederne ud over, at virksomhedernes medarbejdere ankommer til området på cykel, til fods, med tog, bus eller i bil ved arbejdsdagens begyndelse?
- Er der en idé i, at virksomhederne har andet til fælles end transporten til området?

1.1 Udvælgelse af område til mobilitetsnetværk

Områder, som udpeges til mobilitetsnetværk, kan vælges efter fem forskellige parametre. I Formel M har kommunerne udpeget områder med baggrund i nedenstående parametre:

Typer af områder	Eksempler i Formel M
1. Områder med problemer med trængsel og/eller manglende parkeringspladser.	Lautrupgård i Ballerup, Skejby nord for Aarhus og Ørestaden/Islands Brygge i København.
2. Områder hvor infrastrukturen for grønne transportformer er på plads.	Det vil sige områder, hvor der er gode muligheder for kollektiv transport i form af cykelstier og metro, samt gode stiforbindelser til området. Eksempler på disse er Islands Brygge og Ørestad i København.
3. Områder, der allerede er organiseret i netværk.	Grundejerforeningen Hersted Industripark i Albertslund.
4. Mindre områder med store virksomheder.	Allerød Erhvervsnetværk, hvor få store virksomheder er lokaliseret sammen. Erhvervsnetværket har Allerød Kommune brugt som afsæt for at etablere et egentligt mobilitetsnetværk.
5. Områder under omdannelse med en stor udskiftning af virksomhederne.	Grundejerforeningen Hersted Industripark i Albertslund, hvor hele området er omfattet af en helhedsplan. Landets ældste industripark er under omdannelse til andre typer af erhverv. Området vil i fremtiden blive betjent af en letbane langs motorvejen Ring 3.
6. Områder som endnu ikke er fuldt udbygget.	DanmarkC i Fredericia og Greve Main/Ventrupparken i Greve. Disse områder er karakteriseret ved at ligge motorvejsnært, og virksomhederne er ikke organiseret.

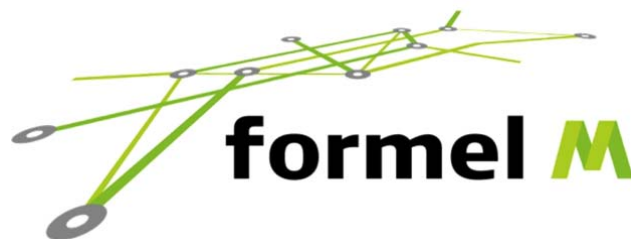
Kommunen kan også have andre årsager til at udvælge et område eksempelvis byfornyelser, byfortætning eller klimaprojekter. Her kan mobilitetsplaner i netværk være et blandt flere temaer, som kommunen går i partnerskab med virksomhederne omkring.

1.2 Strategi for udvælgelse og rekruttering af virksomheder

Når området er identificeret, er det tid til at kontakte de kommende organisationer og virksomheder i mobilitetsnetværket.

Udvælgelse af virksomhederne

Allerede ved udvælgelsen af området har du lavet den første analyse af områdets virksomheder. Udvid denne analyse i forhold til hvilke virksomheder, der kan bidrage og få gavn af et mobilitetsnetværk. Lav gerne en interressentanalyse for at kortlægge, hvem de vigtige aktører er, hvordan de kan inddrages og hvorfor. Rummer området mange virksomheder, er det ikke muligt at være i dialog med alle virksomheder.

Lav i stedet en strategi for dine udvælgelseskriterier, der indeholder en prioritering af virksomhederne, og hvordan de nås. Strategien for rekruttering af virksomheder kan for eksempel inkludere virksomheder, som;

- har henvendt sig til kommunen omkring adgangsforholdene til virksomheden eller om andre infrastrukturelle forhold,
- selv vil drage nytte af en mobilitetsplanlægning i netværk (mange ansatte/kunder og/eller meget transport), eller fordi virksomheden selv arbejder med transportplaner for virksomheder,
- har en grøn profil eller en tydelig Corporate Social Responsibility (CSR) profil,
- har en særlig tilknytning til stedet. Det vil sige, har ligget i området i mange år eller af andre årsager har svært ved at lokalisere sig andre steder,

Eksempel Travel Plan Plus

I EU-projektet 'Travel Plan Plus' arbejder man med 80:20 reglen. I de fleste tilfælde nås 80 procent af de ansatte i området ved at engagere de største virksomheder i området (20 procent af samtlige virksomheder).

I Lautrupgård har Ballerup Kommune rekrutteret i første omgang seks virksomheder som tilsammen har 5.200 ansatte. Lautrupgårds virksomheder har ca. 20.000 ansatte i alt. Dermed når kommunen 26% af områdets ansatte ved indsatsen.

"Massehenvendelser giver ikke resultater. Besøg den enkelte virksomhed frem for at invitere til fællesarrangementer."

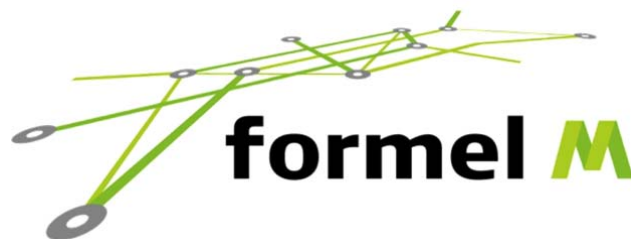
Ellen Højgaard Jensen, Direktør i Dansk Byplanlaboratorium.

Planen er at udvide netværket med flere virksomheder efterfølgende. Deltagelse af en af områdets største og mest kendte virksomheder har også virket som en løftestang for inddragelse af andre virksomheder. Københavns Kommune valgte samme strategi og har oplevet en betydelig større interesse for netværkstanken fra de nye deltagere i mobilitetsnetværket.

Forberedelse af den indledende kontakt

Når strategien er lagt, kan virksomhederne kontaktes. Dét, at kontakte virksomhederne for at få dem som deltagere i mobilitetsnetværket, kan sammenlignes med en salgssituation. Det vil ofte være en ny situation for den kommunale projektleder. Det kan derfor være ganske gavnligt at forberede sig grundigt inden kontakten til virksomheden. Brug denne liste som inspiration:

- Kend din modtager. Forbered dig på virksomheden - størrelse, beliggenhed, type (industri, kontor, detailhandel), eventuel grøn profil, CSR-profil og eksisterende samarbejde med kommunen.
- Skriv en drejebog for telefonopringningen, se eksempel i bilag 1.
- Forbered de vigtigste argumenter for mobilitetsplaner i netværk. Se eksempler på gevinster for virksomhederne i afsnittet "Første møde med virksomhederne" senere i Trin 1.

- Lav en beskrivelse af projektet, som kan sendes til virksomheden umiddelbart efter telefonsamtalen, se eksempel i bilag 2.
- Er du uvant med salgstalen, så øv dig på en kollega, og start med en af de mindre vigtige aktører/virksomheder. Så er der ikke så meget på spil. Første opringning skal overvindes, næste samtale går som regel meget bedre.
- Det går som oftest godt, og husk: Giv ikke op ved første nej.
- Er virksomheden ved at afvise, er det bedre at udskyde deres nej ved at spørge, om man må vende tilbage, når flere virksomheder har vist deres interesse.
- Når første virksomhed er rekrutteret til mødet, så brug det til at overbevise de næste virksomheder.
- Brug kaskade-metoden. Brug de første virksomheder til at udpege andre relevant kontaktpersoner i nabo-virksomhederne.

Formål med første opringning til virksomheden

Formålet med opringningen kan opdeles i tre delformål:

At få navn, mail og telefonnummer på den relevante person i virksomheden.

At få et møde i stand med relevante personer på virksomheden.

At vække virksomhedens interesse for at deltage i mobilitetsnetværket.

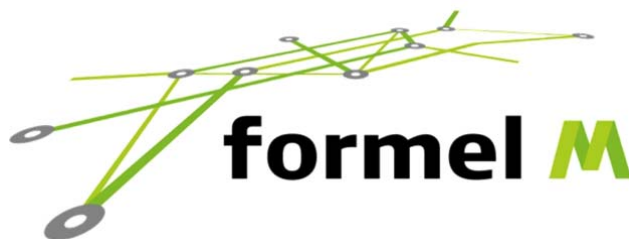
Brug af eksisterende kontakter og netværk

Nogle kommuner har allerede et samarbejde med virksomheder enten direkte eller via andre netværk. Det kan ofte være en god idé at bruge de eksisterende kontaktpersoner og fora som indgangsvinkel.

Har kommunen allerede et etableret samarbejde med virksomheden, så gå via denne kontaktperson. Virksomheden vil opleve, at kommunens arbejde er velkoordineret, og der er rygdækning for projektet. Kontaktpersonen vil kunne guide dig til relevante deltagere til et mobilitetsnetværk.

Nogle kommuner har allerede netværk for erhvervslivet. Eksempelvis Klimanetværket i Ballerup, Grønne Erhverv i København eller i Green Cities-projektet 'Carbon 20', hvor syv kommuner har indgået partnerskab med mere end 100 virksomheder om en reduktion af virksomhedens CO₂-udslip med 20 procent. Der findes også selvstændige fora som grundejerforeninger eller lokale erhvervssammenslutninger, eksempelvis Grundejerforeningen Hersted Industripark. Brug gerne disse fora til at præsentere virksomhederne for idéen om mobilitetsplaner i netværk.

Efter en fælles præsentation er der brug for individuelle opfølgingsmøder med virksomhederne. Albertslund Kommune henvendte sig til grundejerforeningen Hersted Industripark og fik lov til at præsentere virksomhederne for idéen på deres årlige generalforsamling. Det gav dels en god drøftelse af mobilitetsnetværk på generalforsamlingen og dels deltagere til mobilitetsnetværket. Kommunen havde efterfølgende individuelle møder med interesserede virksomheder og rekrutterede senere flere virksomheder.

Kontaktpersoner i virksomhederne

Hvem der er den relevante person vil variere fra virksomhed til virksomhed afhængig af virksomhedsorganisation og størrelse. I Formel M-projektet indgår forskellige typer af virksomheder i de enkelte netværk. Følgende titler er fundet blandt deltagerne i mobilitetsnetværkene: CSR, HR, QHSE, Direktør, Innovationsmanager, Adm. chef, Teknisk chef, Markedsdirektør, Executive Assistant, Senior konsulent, Facility Manager, Direktør Business Transformation, Økonomichef og Projektmedarbejder.

Erfaringen i de syv netværk i Formel M er, at netværksdeltagernes titel ikke er afgørende, men at personen kan finde sit eget engagement i mobilitet, kan kommunikere mobilitet både indad i egen organisation og udadtil i forhold til andre virksomheder og myndigheder.

"Resultaterne af undersøgelser om virksomhedernes stedtilknytning og samarbejde i Byfornyelse og Kvarterløft var, at det der interesserede virksomhederne i de undersøgte områder, var den trafikale tilgængelighed, parkering uden restriktioner og tryghed, for såvel kunder som ansatte og uanset transportmiddel. Disse punkter var højest på virksomhedernes agenda i forhold til placering."

Ellen Højgaard Jensen, Direktør i Dansk Byplanlaboratorium.

Husk ledelsen

Det er vigtigt at have det strategiske niveau med i netværket. Retning og mål for netværket er strategiske beslutninger, som kræver ledelsens opbakning. Mindre beslutninger som ændring i kørselsgodtgørelse til medarbejderne eller indførsel af betaling for parkering kan nogle gange være konfliktfyldte, hvorfor det også her er nødvendigt med ledelsens opbakning. Mobilitets tiltag er typisk forankret forskellige steder i organisationen. Derfor kan det være vigtigt at gå til topledelsen for at få en sammenhængende mobilitetsindsats.

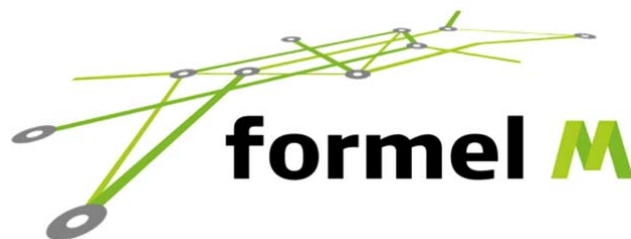
Facility management- eller driftsafdelingen står ofte for parkering, cykelfaciliteter, delebiler og samkørsel. Flådestyring kan også ligge under facility management eller være en selvstændig funktion, som står for virksomhedens vognpark og alternativer som cykler og kollektiv transport.

I linjen i organisationen ligger beslutninger om hjemmearbejde, virtuelle møder og fleksible arbejdstider. Mens aftaler om kørselsgodtgørelse, firmabil og transportpolitikker ofte ligger i HR-funktionen.

Forankringen af mobilitet i virksomheden afspejles typisk i virksomhedens repræsentant i netværket. Sparring på netværksmøderne giver derfor deltagerne direkte input til deres indsats i egen virksomhed.

Presse og kommunikation

Den lokale presse kan også bruges til at eftersøge virksomheder, der kunne have lyst til at indgå i et kommende mobilitetsnetværk. Her kan kommunen med fordel udarbejde en pressemeddelelse, der beskriver projektet, hvor man kan få mere information, samt hvem i kommunen virksomheden kan kontakte. Henvi gerne til kommunens hjemmeside.

Sørg for at det er så let som muligt for virksomhederne at finde information om projektet på kommunens hjemmeside. Læg gerne en projektbeskrivelse på hjemmesiden, som virksomheden kan downloade.

1.3 Første møde med virksomheden

På baggrund af telefonsamtale eller anden kommunikation om projektet holdes et indledende møde. Indholdet af mødet afhænger af virksomhedens parathed til at indtræde i mobilitetsnetværket. Hovedindholdet af mødet er følgende punkter:

- Præsentation af projektet mundtligt og skriftligt.
- Præsentation af fordele ved en mobilitetsplanlægning.
- Virksomhedens interesser – hvilke behov, problemer og muligheder ser virksomheden.
- Overordnet forventningsafstemning.
- Kortlægning af transportvaner og forhold.

Præsentation af projektet mundtligt og skriftligt

Ved det første møde præsenteres projektet mundtligt. Ofte har repræsentanterne fra virksomhederne også brug for en skriftlig præsentation af projektet til blandt andet at overbevise andre i deres organisation. Har du ikke fremsendt den forinden, så medbring den på mødet. Se eksempel i bilag 3.

Præsentation af fordelene ved en mobilitetsplanlægning

I den indledende telefonsamtale har du måske fået præsenteret nogle af argumenterne for, hvorfor virksomheden med fordel kan udarbejde en grøn mobilitetsplan – eventuelt i samarbejde med andre virksomheder.

Men det er nu, ved det indledende møde, at du kan gå i dybden med de mange gode argumenter for, hvorfor de bør deltage i projektet om mobilitetsplanlægning. Lyt efter hos deltagerne fra virksomheden om dine argumenter vækker genklang, ellers må du have gang i nogle andre argumenter.

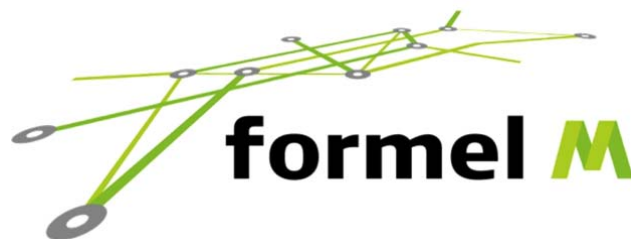
I faktaboksen kan du se nogle af de vigtigste argumenter for, hvorfor det er en fordel for virksomheden at arbejde med mobilitetsplanlægning i netværk.

Fordele ved mobilitetsplanlægning i netværk

Adgang til kommunen

- Adgang til kommunen via netværket i forhold til busplanlægning til erhvervsområdet, planlægning af ny supercykelsti eller kommende letbane, eller kommunens erhvervsstrategi

Bedre kendskab til nabovirksomheder

- Kendskab til nabovirksomhederne som ofte deler udfordringer og løsninger, men ikke allerede har et samarbejde.

Færre transportudgifter til mødekørsel

- Koordineret kørsel med taxi enten via receptionen eller via kontrakt med taxiselskab.
- Videomøder kan erstatte en række fysiske møder.
- Samkørsel blandt medarbejdere til mødekørsel.
- Virksomhedspolitik for mødekørsel og kørselsrefusion.

Bedre tilgængelighed til virksomheden for medarbejdere, gæster, kunder og leverandører

- Medarbejdere har flere muligheder for at komme til arbejdspladsen – gang, cykel, kollektiv transport, delebil, samkørsel og bil. Det kan betyde, at den potentielle ansøgerskare forøges.
- Gæster, kunder og leverandører har bedre adgang til virksomheden, bedre information om forskellige transportmuligheder til virksomheden, bedre plads på parkeringspladsen og mindre trængsel i tilkørsel til virksomheden.

Færre sygedage blandt medarbejderne

- Sundere medarbejdere som følge af at flere ansatte vælger cykel og kollektiv transport frem for bil. Personer, der motionerer 20 minutter om dagen, har halvt så mange sygedage, som dem der dagligt motionere mindre end 10 minutter.

Færre udgifter til parkeringspladser

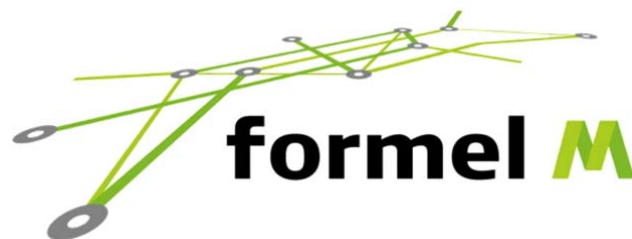
- Behov for udvidelse af parkeringspladser kan undgås ved reduktion af antal af medarbejdere alene i bil til arbejdspladsen. (Anlægspris pr. parkeringsplads: Fra 40.000 kr. til 150.000 kr. Dyrest er anlæg i kælder, dernæst kommer P-hus og billigst er gadeplan. Priserne afhænger også af områdets grundpriser).
- Driftsudgifterne til parkeringspladser kan reduceres.
- Eksisterende p-plads-areal kan udnyttes til andet formål eksempelvis udvidelse af produktion.

Mobilitetsplanlægning i netværk udnytter virksomhedernes ressourcer mere effektivt

- Nogle mobilitetstiltag virker bedre i netværk, det gælder dele-taxi, samkørsel, informationskampagner, mobil cykelservice og fælles pulje af stationscykler.
- Et netværk står stærkere over for eksterne samarbejdspartnere som kommune og trafikselskaber. Netværket får hurtigere og/eller med større kvalitet fundet de rigtige løsninger.
- Virksomhederne i netværket får opbygget deres kompetencer inden for mobilitetsplanlægning, og der opnås i netværket en mere effektiv, relevant og ensartet løsning på udfordringerne.
- Netværket påvirker holdninger og er med til at sætte en dagsorden ud ad til.

CO2-reduktion til virksomheden grønne profil eller CSR-profil

- Andelen af alenekørsel i bil til arbejdspladsen er faldet med 6,5 procentpoint i Formel M netværkene.

Og virksomheder har op til 18 % reduktion i CO₂-udslip fra pendlingen. Gennemsnittet for den årlige CO₂-reduktion er på 4,2 % for virksomhederne i Formel M.

- CO₂-reduktion på medarbejdernes transport i arbejdstiden.

Kendskab til virksomhedens transport

- I Formel M blev alle virksomheder tilbudt en kortlægning af deres medarbejders transport til virksomheden samt i arbejdstiden. Det giver et unikt overblik, som virksomheden sjældent har i forvejen.

Erfaringsudveksling med andre virksomheder som arbejder med mobilitetsplanlægning

- Udveksling af viden om mobilitetstiltag.
- Hvilke argumenter kan påvirke transportadfærden blandt virksomhedens medarbejdere.

Udvælg de vigtigste argumenter for området, afhængig af typen af område. Nogle virksomheder har en grøn profil og vil derfor også vægte CO₂-reduktionen ved mobilitetsplaner i netværk.

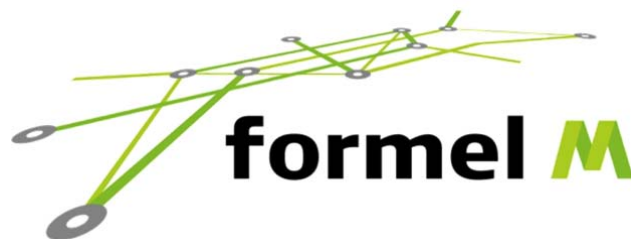
I Formel M var CO₂-reduktion ligeledes et væsentligt argument, men erfaringen er, at CO₂-argumentet kommer i anden række for de fleste virksomheder og organisationer. Større virksomheder taler om den tredobbelte bundlinje, men uden plus på den økonomiske bundlinje daler interessen for samarbejde. Det vigtigste argument har været netværket med naboer og kommune.

Figur 2 Birgitte Kofod Olsen, CSR-chef i Tryg har skrevet kapitlet Mobility Management i erhvervshåndbogen: 'Klimaledelse', Forlaget Andersen

Lyt til virksomhedens interesser

Et afgørende element til mødet er at lytte til virksomhedens interesse og motivation for at deltage i projektet. I forberedelsen af mødet har du gjort nogle antagelser om virksomhedens interesser, som du har mulighed for at få verificeret, uddybet og suppleret på mødet. Hvilke udfordringer står virksomheden med i forhold til virksomhe-

dens transport? Klager virksomhedens medarbejdere/kunder over adgangen til området, mulighederne for kollektiv transport eller parkering?

Hent inspiration fra oversigten over argumenter ovenfor til at spørge ind til virksomhedens behov eller hent inspiration i bilag 3 – Kortlægning af rammevilkår for virksomheden. En rundvisning på virksomheden kan også åbne op for virksomhedens udfordringer, muligheder og behov.

Samarbejdsaftale

Når virksomheden er afklaret i forhold til deres deltagelse i mobilitetsnetværket, besøger I igen virksomheden for at drøfte udkastet til en samarbejdsaftale. Se et eksempel på samarbejdsaftale i bilag 4 – Forslag til samarbejdsaftale.

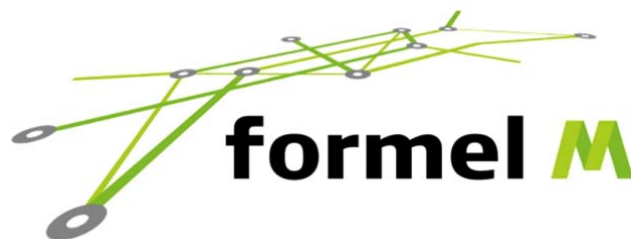
En samarbejdsaftale eller kontrakt mellem kommune og virksomhed giver mulighed for en detaljeret forventningsafstemning af, hvad der skal foregå i projektet, hvad forventes af henholdsvis virksomheden og kommunen, tidsplan for projektet, deltagelse i netværket m.v.

Københavns Kommune har eksempelvis valgt at underskrive en kontrakt med samtlige virksomheder enkeltvis, mens Ballerup Kommune har valgt at undlade dette. Der vil være behov for løbende at afstemme forventninger, idet netværket og deltagerne vil ændre sig.

Se mere under Trin 2: Kortlægning af Nu-situationen, samt eksempel på en samarbejdsaftale i bilag 4 – Forslag til samarbejdsaftale.

Når de første virksomheder har underskrevet en samarbejdsaftale, er der god mulighed for at skabe yderligere opmærksomhed omkring projektet ved at udsende en lokal pressemeddelelse. De første virksomheders deltagelse i projektet er med til at blåstemple projektet og tiltrække flere deltagere.

Milepæle for Trin 1: Netværk og virksomheder	OK
Område og virksomheder er udpeget	
Strategi for rekruttering af virksomheder til mobilitetsnetværk er udarbejdet	
Beskrivelse af projektet er udarbejdet, og der er information at finde på kommunens hjemmeside	
Virksomhedernes behov og interesse for mobilitetsnetværket er afdækket	
Samarbejdsaftale med virksomheder er på plads	

*Hvordan
kører bus-
sen i er-
hvervsom-
rådet?*

Trin 2: Kortlægning af Nu-situationen

Andet trin i mobilitetsplanlægningen handler om at undersøge de deltagende virksomheders trafikale forudsætninger og transportvaner.

For at kunne vurdere effekterne af implementerede mobilitets tiltag på virksomheden og i netværket er det nødvendigt at lave en kortlægning af transportsituationen inden, projektet påbegyndes. Dette kalder vi en kortlægning af Nu-situationen. Denne følges sidst i forløbet op af en opfølgende undersøgelse.

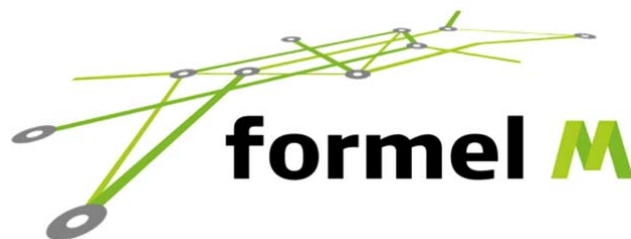
I Formel M bestod kortlægningen af Nu-situationen af tre elementer:

- Kortlægning af virksomhedens rammebetingelser for transport (spørgeguide).
- Kortlægning af medarbejdernes transportvaner (spørgeskema).
- Mapping af medarbejdernes bopæl i forhold til arbejdspladsen.

2.1 Rammebetingelser

Kortlægningen af virksomhedernes rammebetingelser har til formål at afdække, hvordan de transportmæssige forhold for medarbejderne er på virksomheden. Det kan eksempelvis være om: virksomheden har badefaciliteter, cykelservice eller en samkørselsordning, hvor langt der er til nærmeste stoppested, og efter hvilken takst der gives kørselsgodtgørelse til medarbejderne. Grønt Mobilitetskontor har udarbejdet en spørgeguide, som I med fordel kan gå frem efter. Se bilag 3 – Kortlægning af rammevilkår for virksomheden.

Har I tid tilovers på det første møde med virksomheden, kan I med fordel påbegynde kortlægningen af virksomhedens rammebetingelser sammen med virksomhedens kontaktperson. Det giver en stor værdi at gennemgå

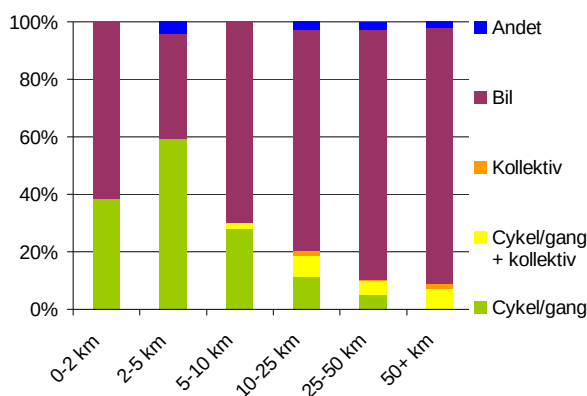
rammebetingelserne med kontaktpersonen, da der typisk dukker interessante detaljer op undervejs set fra henholdsvis et medarbejdersynspunkt eller en kommunal myndighedsvinkel. Alternativt kan kortlægningen af rammebetingelserne klares telefonisk eller via mail.

2.2 Medarbejdernes transportvaner

Alle erfaringer fra EU-projektet 'Travel Plan Plus' peger på vigtigheden af en transportvaneundersøgelse tidligt i forløbet. Det er ligeledes blevet bekræftet i Formel M. Grønt Mobilitetskontor tilbød derfor Formel M's partnere en gratis transportvaneundersøgelsen og hjælper med behandlingen af data fra undersøgelsen.

En kortlægning af medarbejdernes transport giver et unikt indblik i det faktiske transportomfang lige nu, samt hvor der er potentiale for forbedringer og indsatser. Transportvaneundersøgelsen foregår via en elektronisk spørgeskemaundersøgelse blandt virksomhedens medarbejdere stillet til rådighed af Grønt Mobilitetskontor. Se eksempel i bilag 5 - Transportvaneundersøgelse.

I spørgeskemaet spørges detaljeret til medarbejderens transport til arbejde, omfanget af tjenesterejser, samt mulighederne for mere bæredygtig transport givet specifikke tiltag. På baggrund heraf kan virksomhedens forbrug af km, tid og CO2 for pendlingen estimeres.

Figur 3 Pendlerturene foregår i bil

Trygs medarbejdere transporterer sig primært i bil til arbejde. Valg af transportmiddel hænger tydeligt sammen med afstand til arbejde. Medarbejdere med kort pendlerafstand vælger oftere cykel eller gang end medarbejdere med længere afstande.

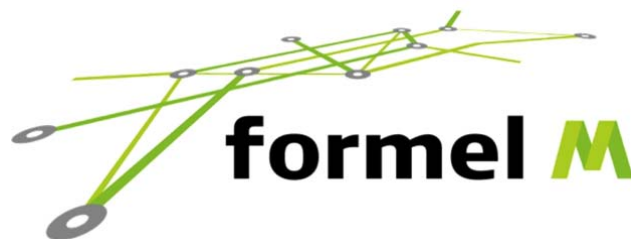
Et afgørende succeskriterium for de fleste af kommunerne i Formel M var CO2-reduktioner, hvorfor en detaljeret opgørelse er nødvendig.

Afdækningen af potentialet for mere bæredygtig transport er desuden et godt udgangspunkt, når virksomheden skal vælge, hvilke tiltag den og netværket vil igangsætte.

Høj deltagelse i undersøgelsen

Virksomhedens rolle er at sikre, at linket til det elektroniske spørgeskema videreformidles til alle medarbejdere med opfordring til deltagelse. En personlig kommentar fra eksempelvis en mellemlider om, hvorfor virksomheden deltager i projektet, giver et godt incitament for medarbejderne til at udfylde skemaet.

Ledelsesmæssig opbakning til projektet øger mulighederne for en høj svarprocent. Ligesom mellemlidere med fordel kan opmuntre medarbejderne mundtligt til at besvare undersøgelsen. Virksomheden kan også vælge at

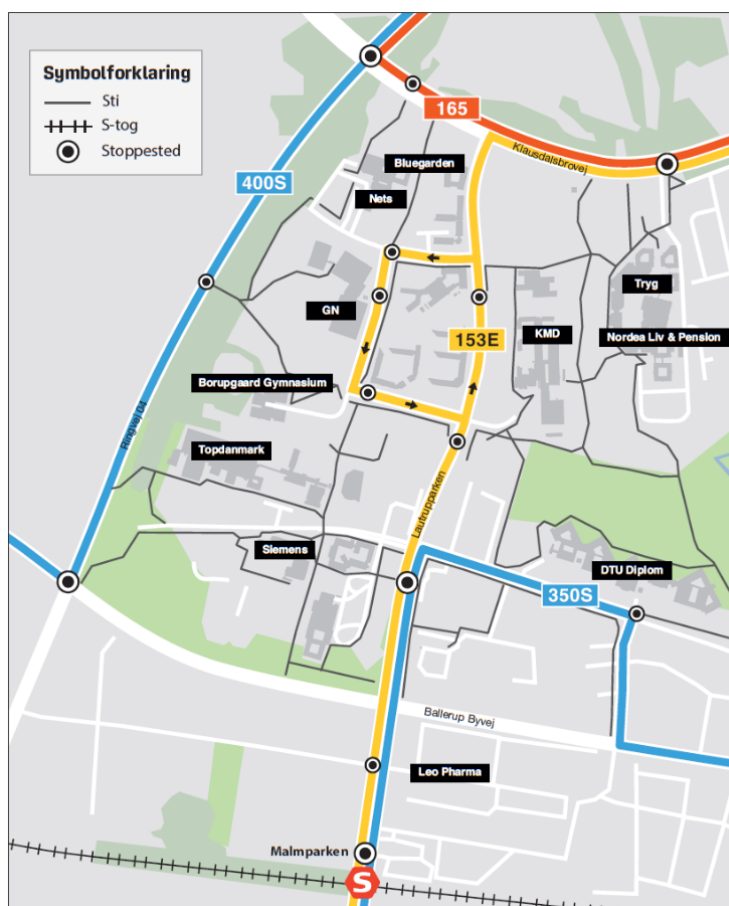

fremstille skriftligt materiale som eksempelvis plakater eller roll ups, der kick starter projektet og opfordrer til deltagelse i undersøgelsen.

Blandt Formel M-virksomhederne har interessen for at deltage i undersøgelsen været høj. 6.666 personer fra 55 virksomheder har deltaget i undersøgelsen. Besvarelsesprocenten har på langt de fleste virksomheder ligger på omkring 50 procent, og mange medarbejdere har skrevet en række værdifulde kommentarer. Særligt disse kommentarer vedrørende eksisterende forhold og forslag til forbedringer har både virksomheden og kommunen haft gavn af.

Spørgeskemaundersøgelsen af medarbejdernes transportvaner kan eventuelt følges op med fokusgruppe-interview eller andre kvalitative analyser, hvis yderligere informationer eller detaljeringsniveau er efterspurgt.

Vær forberedt på at det kan tage tid at få gennemført en transportvaneundersøgelse, fordi det oftest kræver en ledelsesbeslutning, når alle medarbejdere involveres.

Brugen af kort

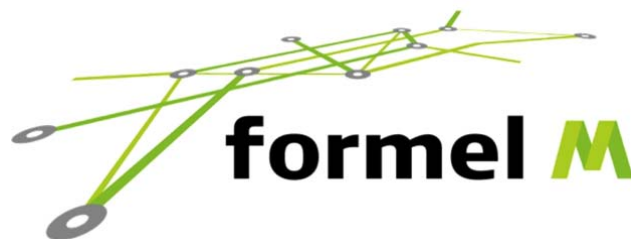
En del af den indledende undersøgelse var en kortlægning af medarbejdernes bopæl ved brug af GIS. Flere netværk valgte desuden at fremstille et kort over erhvervsområdet med et lag med cykelruter og kollektiv transport (tog og bus).

Se også fakta-ark i bilag 6 med oversigt over medarbejdernes bopæl.

Figur 4

Kort over Lautrupgård med busruter og S-tog samt udvalgte virksomheder.

Produceret af Ballerup Kommune

2.3 Brug af resultater fra kortlægning af Nu-situationen

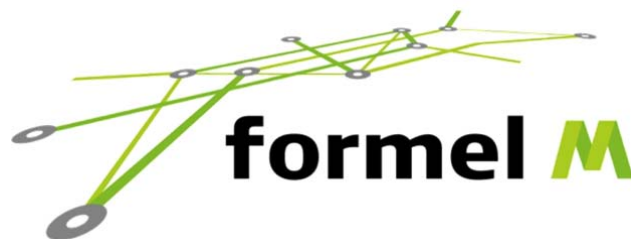
Kortlægning af Nu-situationen for hver virksomhed udføres optimalt, inden alle virksomhederne samles til første netværksmøde. I flere tilfælde har kommunen nået et opfølgende møde med hver virksomhed, hvor resultaterne af undersøgelsen er debatteret.

Resultatet af virksomhedernes kortlægning af Nu-situationen er et oplagt emne på første netværksmøde. Her kan virksomhederne "benchmarke" sig mod hinanden både med hensyn til deres medarbejders transport og deres faciliteter. Virksomhederne har herefter mulighed for at vurdere, hvilke mobilitetstiltag, der er størst potentiale i deres egen virksomhed samt i netværket. Det giver stor dynamik at sammenligne sig med hinanden og et godt udgangspunkt for at fortælle om, hvordan forholdene er hos hver enkelt virksomhed. Se også afsnittet om første netværksmøde under Trin 1.

På baggrund af resultaterne af kortlægningen af Nu-situationen har Formel M også udviklet et faktaark, som præsenterer medarbejdernes transportvaner. Se eksempel i bilag 6: Fakta-ark for Tryg

Det er en god idé at opfordre virksomhederne til at huske at fortælle medarbejderne om resultaterne af transportvaneundersøgelsen.

Milepæle for Trin 2: Kortlægning af Nu-situationen	OK
Kortlægning af rammebetingelser for hver virksomhed er gennemført.	
Spørgeskemaundersøgelse på hver virksomhed af medarbejdernes transportvaner er gennemført.	
Præsentation af før-undersøgelsens resultater for hver virksomhed er gennemført.	

*Transport-
markeds-
plads i
Formel M*

Trin 3: Opstart af netværk

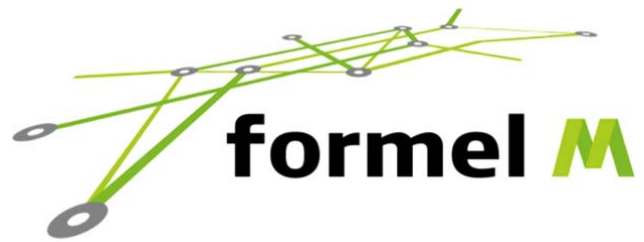
Under trin tre etablerer de deltagende virksomheder sammen med kommunen et netværk. Forudsætningerne for netværket er, at virksomhederne har tillid til hinanden og kan se fordelene ved at udvikle et fælles mobilitetsnetværk. Netværket bliver etableret i overensstemmelse med virksomhedernes profiler, og at deres forventninger til netværket bliver indfriet.

I de fleste netværk vil det, at bringe virksomhederne sammen tilføre mobilitetsnetværket retning og engagement. Målet med det indledende møde er at give deltagerne en forståelse af potentiale ved mobilitetsplanlægning i netværk og at skabe opbakning til at fortsætte etableringen af netværket.

Virksomhedernes individuelle behov, problemstillinger og muligheder er kortlagt på de individuelle møder med hver virksomhed. Når alle virksomhederne mødes til første netværksmøde, får de enkelte virksomheder mulighed for at spejle sig i hinandens behov og muligheder, hvorfor det er vigtigt at give plads til diskussion og debat.

På første netværksmøde har deltagerne brug for viden om, hvorfor mobilitetsplanlægning er en god idé for deres område. Hvad får virksomhed og medarbejdere ud af mobilitetsnetværket? Husk også at understrege de økonomiske fordele ved mobilitetsplanlægning. Endelig er det essentielt at gøre klart, hvad kommunens intention og motivation er for at starte mobilitetsnetværket op.

På et fælles møde med partnere fra Formel M-kommunerne: Albertslund, Allerød, Ballerup, Fredericia og København blev følgende opskrift for et godt opstartsmøde udviklet:

Opskrift på et godt opstartsmøde

- Overordnede mål for netværket -> skal gøres konkrete.
- Skab billeder, giv eksempler, mange detaljer (samkørsel, delebiler, elbiler).
- Skab oplevelsen af at det er virksomhedernes netværk.
- Giv taletid til virksomhedsrepræsentanterne – lyt til deres ønsker til netværket og udfordringer i forhold til transport.
- Hvad virksomheden får ud af det (forskellige virksomheder – frontrunner, followers, osv. – forskellig motivation).
- Italesæt, at der er synergi i at samarbejde.
- Synliggør, at det er en proces/samskabelse.
- Vær åben om, hvad kommunen forventer at få ud af det.
- Synliggør tiltag, kommunen gør (busstoppested, supercykelsti).
- Nævn ressourcer kommunen har med (kommunens ressourcer, kontakt til trafiksselskaber, andre transport, klima og virksomheds-projekter).
- Undersøg hvilken mødefrekvens og form der giver mening for deltagerne.

Formålet med en tidlig involvering af virksomhederne er at bringe information om lokale forhold, ressourcer, assistance og opbakning i spil og understøtte engagementet.

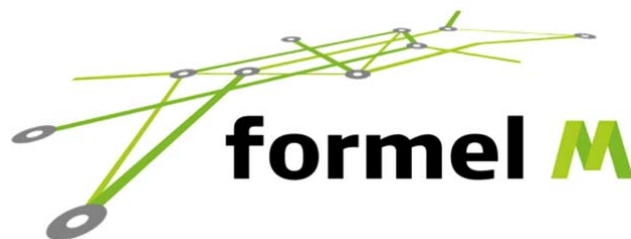
En fælles forståelse af mobilitetsplaner i lokale netværk vil være et skridt mod at formulere fælles målsætninger og milepæle. Når der er skabt tillid mellem deltagerne, kan processen fortsætte.

3.1 Forventningsafstemning i mobilitetsnetværket

Når den nødvendige opbakning til mobilitetsnetværket, og den nødvendige tillid mellem deltagere er etableret, kan mødets fokus flyttes til, hvilke mobilitetsaktiviteter der er relevante for området og virksomhederne. Gennemgå på mødet følgende spørgsmål for at sikre, at aktiviteterne i netværket bliver brugbare:

Spørgsmål til netværket:

- Hvilke problemstillinger skal adresseres i det lokale netværk?
- Adresserer de fremkomne transportdata (før-undersøgelsen) de identificerede problemstillinger? Eller skal der indsamles flere data?
- Er der tilstrækkelig opbakning til at fortsætte netværket?
- Er de involverede virksomheder villige til at investere ressourcer i projektet?
- Hvor lang tid tager det at gennemføre aktiviteterne i netværket/virksomhederne?
- Hvordan håndterer vi en udvidelse af netværket med flere virksomheder?

Denne proces tager lang tid, og der vil ofte være brug for at vende tilbage til forventningsafstemningen. Det gælder både for nye deltagere i mobilitetsnetværket og ved udskiftning af virksomhedens repræsentanter. Beslutninger bliver ofte draget i tvivl, og der vil være brug for at fremføre argumentation for mobilitetsnetværket igen. Ligesom rollerne konstant er til forhandling i netværket. Prøv at inddrage nye personer/virksomheder ved at informere og introducere dem på forhånd til mobilitetsnetværket, så de godt forberedte inden de deltager i netværksmøderne.

Eksempler på præsentation af transportvaneundersøgelse i netværket

I såvel Lautrupgård, Ørestad/Islands Brygge samt i Allerød har virksomhederne valgt at gennemføre en førundersøgelse i alle virksomhederne inden det første netværksmøde. Deltagerne på første netværksmøde kendte således til sin egen virksomheds transportprofil. Det gav virksomhedernes repræsentanter på netværksmødet et godt videngrundlag at deltage ud fra.

I Lautrupgård, på Amager samt i Allerød valgte kommunen at præsentere data for alle virksomhederne i netværket på plakater. Plakaterne viste, hvilke transportmidler medarbejderne benytter sig af, en oversigt over virksomhedernes transportforhold, potentielle virkemidler for området og ikke mindst et kort over området. I Lautrupgård havde kommunen fremstillet et kort med busruter og stoppesteder, GIS-kort over medarbejdernes bopæl, samt et kort over området. Se eksempel på side 23.

At vælge plakater frem for en præsentation på computer, gav mødedeltagerne bedre lejlighed til både før, under og efter mødet at drøfte konklusionerne. Det gav mere dialog mellem mødedeltagerne. Specielt kortet over området gav anledning til en god dialog, da virksomhederne kunne genfinde sig selv, og se sammenhængen til de andre deltagende virksomheder.

3.2 Definér målsætninger og organisation

Gør klart fra start, hvilken type af mobilitetsnetværk, der er tale om, idet det spiller ind, at der er tale om forskellige typer af organisering. Her tænker vi på graden af formalitet, hvordan netværkene er defineret, organiseret, tematiseret, hvilken rolle den lokale myndighed spiller, og hvordan aktiviteterne er finansieret.

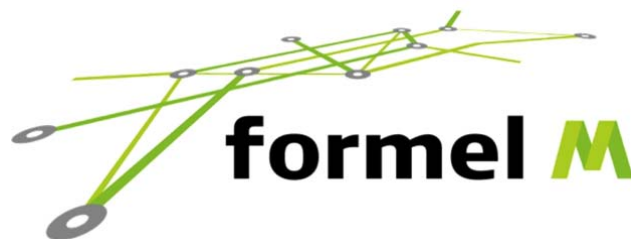
Spørgsmål til netværket:

Hvad ønsker deltagerne at få ud af netværket?

- Adgang til relevant viden, information, netværk eller værktøjer?
- Indflydelse på beslutninger, tiltag og den generelle udvikling af erhvervsområdet og/eller kommunen?
- Læring, inspiration og dygtiggørelse i forhold til mobilitets tiltag i egen virksomhed?
- Fællesskab med nabovirksomheder?

Har netværket andre emner på dagsordenen?

Hvilken rolle har den kommunale myndighed?

Hvordan finansieres den brugte tid og fælles aktiviteter?
Hvilken type af værdi skaber netværket? Hvem er modtageren af denne værdi?

Kilde til mere viden: 'Hvad vil I med netværk? Om de strategiske beslutninger bag værdiskabende netværksprogrammer' af Wanscher & Nielsen, Eva Beckmann

Deltagerne har forskellige forventninger til netværket, og ikke alle kan måske honoreres i netværket. Meldes der ikke klart ud fra starten, får deltagerne ikke indfriet deres forventninger og vælger måske at trække sig ud af netværket i utide.

Typen af netværk vælges på baggrund af deltagerne, hvilke problemstillinger der adresseres, organisatorisk klima sammen med politiske, geografiske og institutionelle faktorer. Jo mere formel en organisation, desto større engagement er påkrævet, hvilket højst sandsynligt vil give større effekt.

I Formel M var mobilitetsnetværkene i udgangspunkt meget ens i deres organisering. Hovedparten af netværkene var uformelle netværk med ligestillede organisationer. De havde fokus på mobilitet, men flere netværk indgik også i kommunens bredere klimanetværk. Kommunes rolle var primært som facilitator og initiativtager. Reelt betyder det, at kommunen i vid udstrækning sætter dagsorden og er modtager af værdien skabt i netværket. Nogle netværksdeltagere udtrykker også behov for at aflevere værdien til andre niveauer. Det drejer sig blandt andet om indflydelse på strukturelle vilkår som eksempelvis beskatning af firmabiler eller trafikpolitiske prioriteringer.

Finansieringen til projektet kom primært fra Formel M. Det drejede sig primært om medarbejdertimer finansieret af kommunen. Nogle netværk har valgt at fortsætte med kommunen som facilitator efter Formel M, hvor fokus fortsat er rettet mod mobilitet (Lautrupgård og Hersted Industripark) mens andre netværk igen breder fokus ud til bæredygtighed eller klima (Greve Main, DanmarkC, Amager og Allerød).

Netværket i Skejby har dannet den selvstændige erhvervsforening 'Business Park Skejby' med egen økonomi, vedtægter og uafhængighed af Aarhus Kommune.

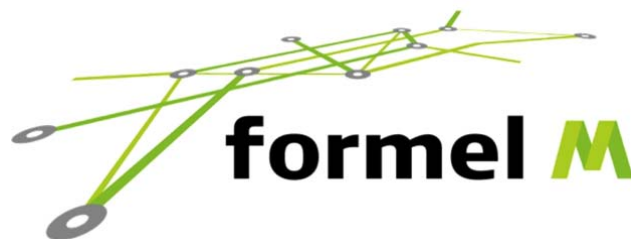
3.3 Idéer til mål for netværket

Allerede på første netværksmøde udtrykker virksomhederne forventninger til netværket på baggrund af transportvaneundersøgelsen. Nogle idéer, som kom frem på de første møder i netværkene, var:

- Trængsel ind i erhvervsområdet giver anledning til meget opmærksomhed
- Mange udgifter til taxi-kørsel mellem virksomhed/erhvervsområde og lufthavn
- Mangelfulde forhold på nærmeste tog-station
- Manglende viden om kollektiv transport
- Mulighed for rabatordningen til kollektiv transport
- Mulighed for positiv omtale i medierne
- Samkørsel til virksomhederne i netværket
- Fast belægning på sti til bus-stoppe-sted
- Læskur ved lokalt bus-stoppe-sted

Quick wins i Formel M-netværkene:

Sti mellem virksomhed og bus-stop
Læskur ved bus-stop
Cykelkampagner
Cykelservice på virksomhed
Rabatordning på cykler
Mobilitetsvejledning på intranet

De sidste to eksempler er det, man i 'TRAVEL PLUS-projektet' kalder quick wins – små synlige succeser, der kan være afgørende for engagementet i netværket.

I Formel M har der være arbejdet med følgende målsætninger:

- Samarbejde med erhvervslivet om at løse udfordringer med trængsel og CO2
- At flytte pendlere fra biler til andre mere klimarigtige transportmidler
- At skabe mere fleksible, økonomisk effektive og klimarigtige løsninger på behov for tjenesterejser
- Etablering af et netværk hvor deltagende virksomheder bliver introduceret til mobilitetsplanlægning, nye løsningsmodeller på transportområdet og udveksler erfaringer virksomhederne imellem.
- At virksomhederne ved hjælp af transportplaner sætter fokus på medarbejdernes transportvalg i og udenfor arbejdstiden, reducerer deres CO2-udledning og mindsker trængslen i området
- At styrke samarbejdet og kommunikationen mellem kommune og erhvervsliv
- Forankring af mobilitetsplanlægning i virksomhedernes CSR-politik
- Gnidningsfrit og frugtbart samarbejde mellem mange aktører – kommune, miljøorganisation og virksomheder

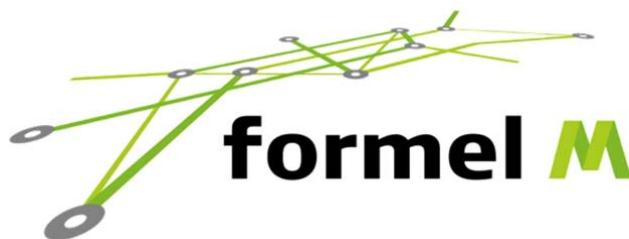
3.4 Videndeling og inspiration på netværksmøder

I de indledende faser i netværkene har videndeling og inspiration udefra været i fokus. Netværksmøderne afholdes ofte på skift hos de deltagende virksomheder, og dagens vært får mulighed for at vise de fysiske rammer frem og præsentere virksomhedens seneste tiltag som fremmer bæredygtig mobilitet. En række af virksomhederne i netværket har allerede implementeret mobilitets tiltag som eksempelvis cykelfaciliteter og deltager i den landsdækkende cykelkampagnen "Vi Cykler til Arbejde" eller politik for kørsel i firmabiler. Nogle få virksomheder arbejder professionelt med mobilitetsplanlægning. Deres input til aktiviteter er naturligvis meget relevante for resten af virksomhederne.

Følgende aktiviteter er blevet delt i netværkene:

- Den landsdækkende kampagne: "Vi Cykler til Arbejde", deltagelse i cykelløb.
- De fysiske rammer på virksomheden eksempelvis cykelparkering, cykelværksted, bade- og omklædningsfaciliteter og video-møde-faciliteter.
- De kulturelle rammer på virksomheden eksempelvis politik for mødetransport med tog, bil og fly samt hjemmearbejde.
- Information til medarbejderne om bæredygtig mobilitet: Hvordan ankommer de med bus og tog til virksomheden, hvornår afgår næste bus og tog.

I Allerød, Aarhus, Fredericia og København deltager konsulentvirksomheder i netværkene, som arbejder professionelt med mobilitetsplanlægning og de har bidraget med deres viden til netværksmøder.

Figur 5 Faciliteterne for medarbejdere, der vælger cyklen til arbejde hos Rambøll, har været beundret og omtalt meget på netværksmøder.

Inspiration udefra er netværkene blevet præsenteret for flere forskellige måder. Det har for eksempel været traditionelle oplæg på netværksmøderne, men også markedspladser og roadshows.

Gensidig inspiration på mange måder:

En række inspirationsoplæg har været holdt på netværksmøderne. Følgende emner er blevet præsenteret: Samkørsel, Delebiler, Mobilitetsplan for virksomhed, Realtids-information om bus og tog på virksomheden, Optimering af kollektiv transport til erhvervsområde, Nyt by-cykel-koncept, kommunes mobilitetsplan og cykelsuperstier.

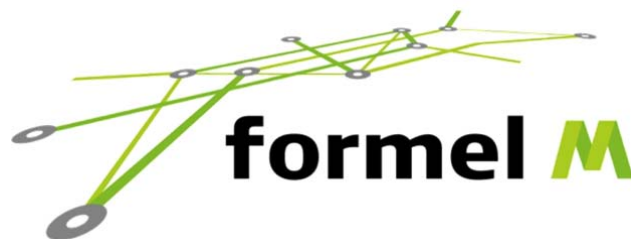
En anden form for inspiration har været en markedsplads som har været afholdt for virksomhederne. På markedspladsen har de kunnet møde forskellige udbydere af bæredygtige mobilitetstiltag: Delebiler, el-biler, samkørsel, el-cykler, cykelværksted, auto-log til kortlægning af kørsel, transportplaner.

En tredje form for inspiration har været roadshows hvor virksomhederne har fået besøg af udbydere sammen med den kommunale tovholder. Allerød har således inspireret virksomhederne med prøveture i el-biler og på el-cykler.

Inspiration er vigtig for fremdriften i netværket. Det har været tydeligt, at det stærkeste virkemiddel er, når inspirationen foregår mellem virksomheder. Det vil sige når en virksomhedsrepræsentant præsenterer deres erfaringer med mobilitet for andre. Det har været meget brugt i de syv Formel M netværk, hvor frontløber-virksomhederne inden for dette felt har holdt oplæg i nabo netværkene.

Inspirationen har ligeledes været brugt til at konkretisere mobilitetsplanlægning, der kan blive teoretisk og upræcist – både videomøder, cykling, bus og effektiv bilkørsel. På baggrund af inspirationen kan virksomhederne lettere beslutte hvilke mobilitetstiltag der passer til deres medarbejdere og virksomhed.

Sidst, men ikke mindst, handler mobilitetsplanlægning om adfærdssændringer hos den enkelte medarbejder i virksomhederne. Det forudsætter engagement og kreativitet ikke mindst hos virksomhedsrepræsentanterne, der skal bære mobilitetsplanen ud i deres egen organisation. Ved på egen krop at prøve en elbil eller el-cykel har virksomhedsrepræsentanten udviklet sig i rollen og i langt større grad påtaget sig opgaven som forandringsagent.

Følgende aktiviteter er blevet drøftet på netværksmøderne:

- Koordineret kørsel til og fra lufthavn – bus, taxi eller delebil
- Citylogistik
- Cykelkampagnen Cykelscore
- Test af el-cykel i virksomheder
- Flere cykler i virksomhederne
- Mobilitetskampagnen Skift Gear
- Samkørsel
- Delebiler
- Kollektiv transport til erhvervsområdet
- Kørselspolitik for virksomheden

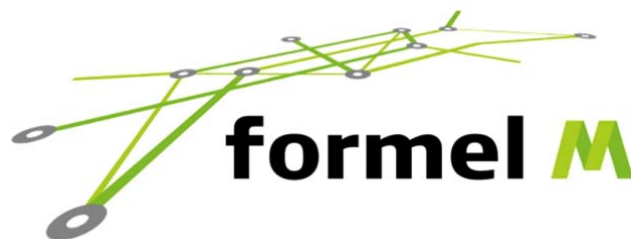
City-Trafik, der er ligget i Hersted Industripark, deltager i netværket med deres driftschef Jan Marslew. Han fortæller, hvordan han selv var frontfigur i to uger for test af el-cykel i virksomheden. Han kørte de 22 kilometer fra sin bopæl på Amager til Hersted Industripark over Fælled, ad Vestvoldens stisystemer og de sidste kilometer i trafikken fra Roskildevej til Hersted. Cyklingen gav Jan nye udfordringer. Stisystemerne blev udforsket og efter en enkelt udflugt til Ishøj blev den optimale rute på 22 kilometer fundet. Som cykeltøj brugte Jan sit løbetøj. Det er et godt udgangspunkt og virker fint i tørvejr.

”El-cyklen havde ikke den store interesse blandt medarbejderne fra starten. At jeg kørte vakte interesse og City-Trafik endte med at være det firma i netværket, hvor cyklen var mest efterspurgt.”

Jan Marslew, driftschef City-Trafik

Mobilitetsnetværkene i Formel M er alle uformelle i deres organisationsform, og derfor bliver aktiviteter gennemført på to grundlæggende forskellige måder. Enten gennemføres tiltaget på den enkelte virksomhed eller også gennemføres tiltaget som et fælles tiltag på tværs af flere virksomheder. De individuelle tiltag gennemføres af hver enkel virksomhed ofte på baggrund af sparring på netværksmøderne. De fælles tiltag gennemføres på baggrund af fremlæggelser på netværksmøderne og med kommune eller en af virksomhederne som tovholder. På netværksmøderne beslutes, hvordan mobilitetsinitiativet skal gennemføres, hvem der har ansvar for hvilke delopgaver, finansieringen og milepæle.

Milepæle for Trin 3: Opstart af netværk	OK
Første netværksmøde er afholdt.	
I netværket er der skabt en fælles forståelse af, at mobilitetsplanlægning gavner alle i netværket, og at der er opbakning blandt aktørerne til at fortsætte.	
Beslutning om hvor og hvor ofte netværket mødes.	
Et dokument som samler op på målsætninger, der er godkendt af netværksdeltagerne.	
Quick wins – små synlige succeser – er gennemført og formidlet.	

Medarbejderne hos Widex afprøver elcykler

Liste over forslag til mobilitetstiltag for netværket er udarbejdet.

Trin 4: Forberede og implementere aktiviteter i netværket

Trin fire i mobilitetsplanlægningen handler om at definere aktiviteterne og understøtte forankringen i hver enkel virksomhed.

Nu er I klar til at forberede implementeringen af aktiviteterne i netværket. Først skal målene omsættes til målsætninger, succeskriterier og indikatorer. Dette skal resultere i en dynamisk aktivitetsplan – ikke en plan hugget ud i sten.

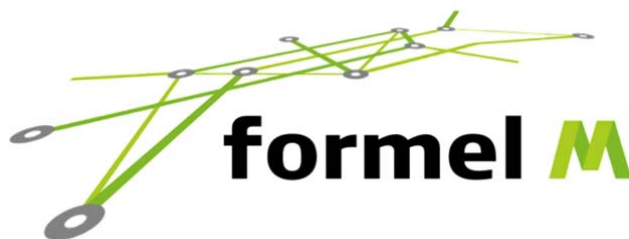
Område-specifikke mål og målsætninger

Eksempler fra de syv erhvervsnetværk:

- Reduktion i CO₂-udledningen fra transporten til erhvervsområdet
- Reduktion af alene-kørslen i bilpendling med 10-15 %
 - a) 50 % af reduktionen af alene-bilister skal gå eller cykle
 - b) 50 % af reduktionen af alene-bilister skal bruge kollektiv trafik
- At mindst et mobilitetstiltag er implementeret i hver virksomhed i netværket
- Mindre trængsel i lokalområdet og mere hensigtsmæssig udnyttelse af byrummet

Forslag til indhold i en aktivitetsplan

Område-specifikke mål og målsætninger
 Indikatorer
 Ansvarsfordeling
 Succeskriterier
 Milepæle
 Udbredelse af aktiviteter
 Finansiering
 Opsamling af resultater og evalueringsmetoder

Indikatorer

Ud fra ovenstående målsætninger har netværkene arbejdet med en række indikatorer:

- CO2-udledingen fra transporten
- Andelen af pendlerture fordelt på transportmidler (Cykel/gang, Kollektiv, Bil og andet)
- Begge disse indikatorer er blevet målt i de gennemførte transportvaneundersøgelser i Formel M-projektet, en indledende undersøgelse og en opfølgende undersøgelse.
- Antal mobilitetstiltag implementeret i hver virksomhed har kommunerne kortlagt i deres egen evaluering. I den centrale transportvaneundersøgelse er der blevet spurgt til medarbejdernes kendskab til mobilitetstiltag på et mere generelt niveau, hvilket indikerer, hvilken udbredelse mobilitetstiltagene har i virksomheden.
- Et enkelt netværk har valgt at måle på trængslen i erhvervsområdet. Det skete ved hjælp af trafiktællinger på udvalgte steder tidligt i projektet og afslutningsvist.
- Seks ud af de syv netværk har gennemført samme transportvaneundersøgelse blandt medarbejderne som kortlægger centrale indikatorer som medarbejdernes rejsetid, antal kørte kilometre og CO2-udledning pr medarbejder pr dag, og fordelingen mellem forskellige transportformer (cykel, gang, kollektiv, bil og andet) både i forhold til antal ture og i forhold til antal tilbagelagte kilometre. Det er ligeledes blevet kortlagt andelen af pendlerture med samkørsel, alene i bil, hvor transportformer kombineres, eller andelen af hjemme-arbejdsdage.

Ansvarsfordeling

Ansvarsfordelingen varierer fra mobilitetstiltag til mobilitetstiltag og afhænger ligeledes af, om tiltaget involverer flere virksomheder. Oftest har vi i Formel M set, at den kommunale tovholder spiller en central rolle. Essentielt er det, at ansvarsfordelingen er gjort tydelig for alle parter. Hvem tager sig af hvad?

Et eksempel er en folder om kollektiv trafikbetjening af erhvervsområdet. Kommune og trafikskabet har udarbejdet folderen, mens virksomhederne sørger for, at folderen bliver anvendt af virksomhedens medarbejdere.

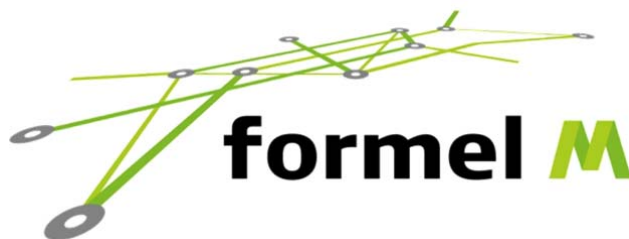
Flere netværk har arbejdet med at introducere samkørsel. En delmængde af virksomhederne i Skejby og Amager holder separate møder med udbydere og beslutter en løsning for deres virksomheder. Løsningen kan herefter tilbydes til resten af virksomhederne i netværket.

En række tiltag gennemføres af den enkelte virksomhed. Det gælder cykelservice på arbejdspladsen, cykeltilbud til medarbejderne, faciliteter, mobilitetsvejledning til nyansatte, politik for erhvervskørsel.

Andre tiltag gennemføres af kommunen alene. Det gælder for eksempel opstilling af cykelstativer ved centralt busstoppested eller optimering af busbetjeningen, sidstnævnte i tæt samarbejde med trafikskabet.

Udbredelse og kommunikation af mobilitetstiltag

Udbredelse kan ske fra en virksomhed til flere inden for samme netværk, via Grønt Mobilitetskontor til andre mobilitetsprojekter (virksomheder, hospitaler eller rådhus) i Formel M eller via offentlige præsentationer på kon-

ferencer og award shows. Inden for Formel M-projektet blev der skabt en høj grad af deling projekterne imellem, som understøttede udbredelsen.

Virksomhedsrepræsentanter, kommunale tovholdere og mobilitetskonsulenter i Grønt Mobilitetskontor har alle præsenteret resultater fra arbejdet med mobilitetsplanlægning på nationale transport-konferencer som Trafikdage, Vejforum og Fremtidens Transport. Netværket i Lautrupgård var nomineret til en CSR award i 2012 – fotos og vandt prisen "Vores Omstilling" i 2013. Det understøtter en udbredelse af mobilitetsplanlægning i erhvervsområder på nationalt niveau og mobilitetsplaner til andre virksomheder.

Figur 6 Tina Wexøe Ertbjerg, projektleder i Ballerup Kommune og Anna Thormann, Projektleder for Formel M giver High Five da Formel M og netværket i Lautrupgård vandt 'Vores Omstilling' i 2013.

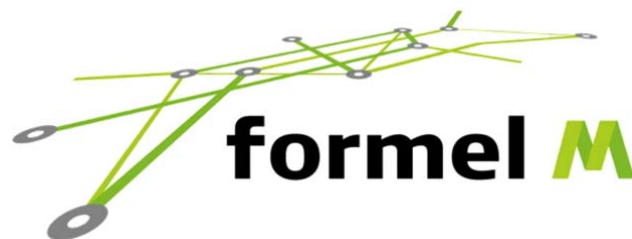
Tiltagene skal både markedsføres over for organisationerne og deres medarbejdere. Ideelt set kan dette kombineres med et "kick off-arrangement", hvor aktiviteterne lanceres. Tiltagene kan kommunikeres via:

- Historier og information på virksomhedens intranet.
- Event i kantine eller indgang morgen og/eller eftermiddag.
- Informationsfolder i reception og/eller kantine.
- Plakater og roll-ups på centrale steder i virksomheden.
- Information til nyansatte.
- Testpersoner som fortæller videre til sine kollegaer.
- Historier og opfordringer på personalemøder.

4.1 Mobilitetstiltag

Tiltagene kan nu implementeres. Tiltagene kan variere lige fra kommunikation af mobilitetsplanlægning til organisationer og medarbejdere, identifikation af fondsmidler til fysiske tiltag, infrastruktur til kollektiv transport eller til indflydelse på lokal lovgivning for at understøtte bæredygtig transport.

Aktiviteterne er her opdelt i tre kategorier: Mobilitetstiltag der er gennemført i fællesskab enten mellem flere af virksomhederne i netværket eller for samtlige virksomheder i netværket; mobilitetstiltag som er gennemført på enkelte virksomheder og mobilitetstiltag som er gennemført af kommunen. I parentes er anført hvor tiltaget er gennemført.

Netværkstiltag eller tiltag i samarbejde med flere virksomheder

Cykelkampagnen Cykelscore – konkurrence mellem virksomheder i netværkene i Albertslund og Fredericia

Samkørsel (virksomheder i København, Aarhus, Fredericia)

Koordineret taxikørsel og mødekørsel (netværkene i Ballerup, Allerød og Aarhus)

Delebilsordning (virksomheder i Greve og Aarhus)

Kampagner

Gennemførelse af transportvaneundersøgelse i hver enkel virksomhed (55 virksomheder gennemførte kortlægningen og 19 virksomheder gennemførte en opfølgende undersøgelse) og samlet resultat for netværket

Transportmarkedsplads (netværkene i Ballerup og København)

Virkemiddelkatalog (netværkene i Allerød og Greve)

Walk and talks (fælles tilbud til virksomheder i erhvervsområdet i Lautrupgård, Ballerup)

Skift Gear-kampagne – en kampagne, der skulle synliggøre virksomhedernes mobilitetstiltag (virksomheder i Ballerup, København og en række virksomheder/organisationer uden for netværkene i Formel M)

Mobilitetstiltag i virksomheder (solo-tiltag)

Undgå transporten

Videomøder (flere virksomheder i DanmarkC, Fredericia)

Hjemmearbejde (Siemens)

Indkøbsordning til virksomheden (Tryg)

Skift til mere bæredygtigt transportmiddel

Cykelbibliotek på virksomheder (netværkene i Allerød og København, læs mere under punkt 4.2)

Test af el-cykel (virksomheder i Ballerup, Greve og Albertslund)

Kampagnerne: Cykelstafetten (virksomheder i Fredericia) og Vi Cykler til Arbejde (virksomheder i Ballerup)

Mobil cykelservice og cykelværksted (virksomheder i Ballerup og København)

Medarbejdercykler (virksomheder i Ballerup, Greve, Aarhus og København)

Pendlertjek – kollektiv trafik-event i virksomhedens kantine (virksomheder i Ballerup)

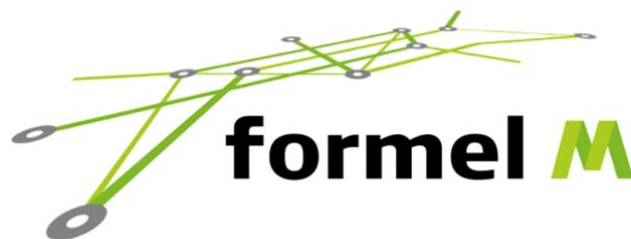
Informationsside (realtidsvisning af bus og tog-afgange) om trafikforhold på virksomhedens intra-net (virksomheder i Ballerup og Albertslund)

Velkomstfolder til nye medarbejdere og gæster om turen til og fra virksomheden (virksomheder i Ballerup og Albertslund)

Optimér transporten

Kør Grønt kampagne (Topdanmark)

Elbiler som firmabil (Tryg)

Kommunale mobilitetstiltag

Folder om kollektiv transport til erhvervsområdet (Aarhus, Fredericia og København)
 Aflåst cykelparkering ved busstoppested + låncykel + gratis busbillet i en måned (Fredericia)
 Opgradering af busstoppesteder med læskærm, realtidsinformation og cykelparkering (Greve, Ballerup, Aarhus)
 Forbedret busbetjening (Ballerup, Allerød)
 Aflåst cykelparkering ved station / knudepunkt (Greve, Ballerup, Aarhus)

4.2 Prioritering af mobilitetstiltagene

De mest succesfulde tiltag er blevet præsenteret ovenfor. I alt er gennemført et sted mellem 300-400 mobilitetstiltag i de 70 virksomheder.

En række tiltag er blevet lagt i mølposen undervejs af forskellige årsager. Fælles for disse tiltag er, at de har en høj grad af kompleksitet og dermed kræver stort engagement fra en række parter. Det gælder eksempelvis fælles bus eller taxikørsel mellem erhvervsområde og lufthavn, som blev forkastet på grund af udfordringer med afregning af turene. Prioriteringen af tiltagene foregår primært på netværksmøderne.

Mobilitetstiltagene vurderes i idefasen på netværksmøderne i forhold til styrker, svagheder ved det pågældende mobilitetstiltag, samt hvilke muligheder og trusler virksomhederne ser i forhold til implementeringen af det pågældende mobilitetstiltag.

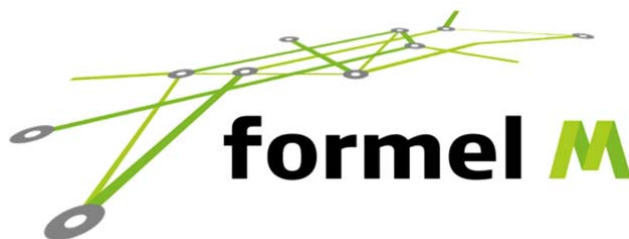
Flere anbefalinger til implementering af mobilitetstiltag

- Nogle mobilitetstiltag er sæsonbestemte fx cykling i forår, sommer og efterår.
- Efter ferier er der brug for et kærligt spark for at komme i gang med gode transportvaner.
- Lyt til deltagernes betænkeligheder. Prøv at takle dem tidligt i processen. Måske giver de mulighed for quick wins.

Mest succesfulde netværkstiltag

Cykelkampagnen Cykelscore i DanmarkC i Fredericia Kommune:

Fire af netværkets virksomheder deltog med tilsammen 17 hold og konkurrerede mellem virksomhederne i en periode på 3 måneder. I alt deltog 82 medarbejdere, hvoraf 27 procent kørte dagligt i bil til arbejde. Der var løbende præmier og gode lokale historier. Med kampagnen lykkedes det at få skabt opmærksomhed om pendlingen på arbejdspladserne og særligt på cykling. Cykling blev et samtaleemne, og kampagnen skabte god energi til netværket. Fredericia kommune har brugt sine gode traditioner for cykelkampagner og positive erfaringer med Cykelscore.

Pendlertjek i Lautrupgård i Ballerup Kommune:

Fem virksomheder i Lautrupgård lagde kantine til Pendlertjek, hvor kommunen sammen med trafikskabet Movia tilbød medarbejderne info om kollektiv transport. 1.100 medarbejdere, svarende til omkring 30 procent af medarbejderne benyttede sig af tilbuddet og fik eftersendt en personlig transportplan af trafikskabet, samtidig med at de deltog i konkurrence om at vinde et pendlerkort og lagkage. Transportplanen foreslog rute med kollektiv trafik, og angav omkostninger og tidsforbrug ved turen i henholdsvis bil og kollektiv transport.

Pendlertjekket var en god opfølgning på optimering af busbetjeningen, hyppigere frekvens på S-toget fra Malm-parken St. og folder om kollektiv transport til Lautrupgård erhvervsområde. Den fik sat kollektiv transport på dagsorden, givet medarbejderne en forståelse af deres egen transport og økonomi og givet trafikskab og kommune øget viden om pendlingsmønstre og behov. Den kommunale tovholder er erfaren busbestiller og har brugt sin viden og erfaring til fordel for netværket.

Cykelbibliotek i Allerød Kommune og transportnetværket Amager, Københavns Kommune:

Seks virksomheder på Amager og tre virksomheder i Allerød fik besøg af Bicycle innovation Labs Cykelbibliotek, hvor medarbejderne i en periode på 1-4 uger har fået mulighed for at låne forskellige typer af cykler, eksempelvis ladcykler, elcykler og racercykler både i forhold til pendling og tjenesterejser. Det var en succes, fordi det er ekstremt synligt og inspirerer medarbejderne til at gøre noget andet. For at få det optimale ud af Cykelbiblioteket skal virksomheden kommunikere tilbuddet ud til sine medarbejdere. For virksomheder med mange korte tjenesteture er cyklen ligeledes et populært alternativ til firmabil og taxi.

El-cykel-kampagne i Greve Main og Ventrupparken i Greve Kommune og i Hersted Industripark i Albertslund Kommune:

El-cyklen er blevet udlånt i perioder på 14 dage til virksomhedernes medarbejdere i samarbejde med den lokale el-cykel-leverandør Mercedes. Det har skabt opmærksomhed om mobilitetsdagsordnen blandt virksomheder og medarbejdere i Greve. I Hersted Industripark har tre virksomheder selv stået for udlån af en el-cykel til deres medarbejdere. Cyklerne var finansieret af Formel M- projektmidler. En af virksomhedsrepræsentanter testede selv el-cyklen indledningsvist, hvilket gjorde ham til den perfekte ambassadør for udlån af el-cyklen.

Transportmarkedsplads i Transportnetværk Amager i Københavns Kommune:

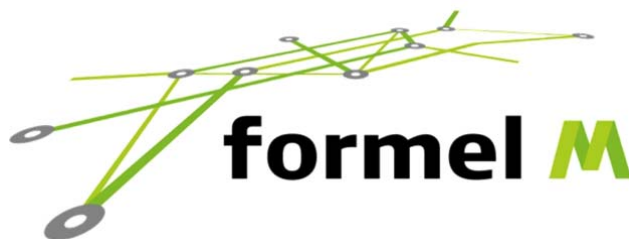
I 2012 arrangerede Københavns Kommune og Miljøpunkt Amager et møde mellem virksomhederne i netværket og udbydere af forskellige grønne transportformer. Omkring 90 personer deltog i arrangementet. Arrangementet skabte begejstring blandt netværksdeltagerne og udbydere og var et klart budskab om, at mobilitetsnetværk er et godt marked for transportudbydere.

4.3 Måder at implementere mobilitetstiltag på

Virksomhederne implementerer forskellige mobilitetstiltag, og deres indgangsvinkel er ligeledes forskellig. Det afhænger af virksomhedsrepræsentantens placering i organisationen og deres arbejdsmetoder.

Topdanmark, en virksomhed i erhvervsnetværket i Lautrupgård, Ballerup

Topdanmark, der har 1.400 medarbejdere på hovedkontoret i Ballerup, deltager i netværket med Pernille Fogh Christensen. Hun er CSR-ansvarlig og arbejder i kommunikationsafdelingen.

Den vigtigste interne samarbejdspart i Topdanmark har været HR, hvor der er interessefællesskab med CSR. HR har en interesse i at fremme sunde transportformer blandt medarbejderne, for eksempel cykling som pendlertransport. Da disse transportformer også er miljøvenlige og bidrager til at mindske trængslen på vejene, falder det sammen med Topdanmarks miljøpolitik og deres engagement i lokalområdet.

HR har også været involveret i til initiativ omkring samkørsel i arbejdstiden (for at begrænse antallet af biler/kørsler) og udsendelse af relevant information om sunde og miljøvenlige transportmuligheder til nyansatte - for at opfordre til brug af andre transportformer end bil.

Pernille beskriver sin måde at arbejde med implementering af mobilitetstiltag og udbredelse således:

"Jeg indledte med at udarbejde et generelt overblik, som bl.a. inkluderede typer af transportformer, fx medarbejderpendling og kørsel i arbejdstid, hvilke initiativer vi allerede havde knyttet til de forskellige transportformer, hvordan initiativerne blev kommunikeret. Samtidig har jeg analyseret, hvilke forbedringspotentialer der kunne være, og hvilken effekt de kunne have både for Topdanmark og samfundet. I samarbejde med bl.a. HR og Forvaltningen blev det besluttet, hvilke forbedringspotentialer, der var realistiske at gennemføre i det kommende år. Sideløbende har jeg integreret kampagner og initiativer, som er opstået ud fra deltagelse i Formel M-netværket, for eksempel kampagnen for mere kollektiv trafik. Samme fremgangsmåde har jeg praktiseret lige siden."

*Pernille Fogh Christensen, CSR-ansvarlig
Topdanmark*

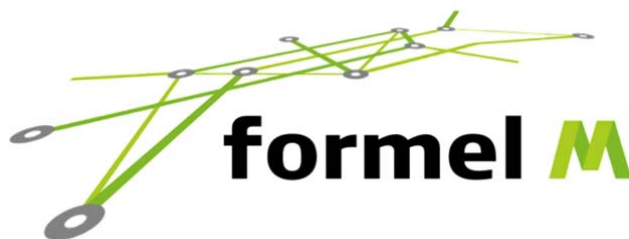
Når et initiativ er besluttet og ansvaret placeret hos Pernille, udarbejder hun en plan for, hvordan det skal udrulles: hvem skal inddrages, hvad skal gøres osv. Udrulning indebærer også en kommunikationsplan og efterfølgende udarbejdelse af en lang række kommunikationsprodukter. Det kan være tekster til Topdanmarks intranet, fx en annoncering af en event eller som permanent information om sunde og miljøvenlige transportformer. Derudover kan det også være 'ledermat', som er direkte kommunikation til Topdanmarks ledere. Som regel inddrager Pernille citater i sin kommunikation enten fra medarbejdere, som selv med succes cykler/bruger kollektiv trafik eller HR-direktøren, som anbefaler et initiativ.

Det letteste mobilitetstiltag at udbrede i Topdanmark:

Cykelinitiativer har helt klart været lettest at få udbredt. Det gælder fx tilbuddet om cykelservice, hvor medarbejderen kan få ordnet cyklen i arbejdstiden. Brugen af cykelservice er steget med 90 % fra 2012 til 2013. Deltagelse i cykelkampagnen Vi Cykler til Arbejde, tilbud om køb af cykel med firmalogo, trykluftscykel-pumpe har også været en succes.

BO-VEST, en virksomhed i erhvervsnetværket i Hersted industripark, Albertslund

Bo-Vest, Boligsamarbejdet på Vestegnen har 60 medarbejdere i administrationen og deltager i netværket i med driftskonsulent Carsten Rudkjøbing Larsen.

"Møderne i mobilitetsnetværket i Hersted Industripark har for mig været en katalysator. Vi har drøftet mulige tiltag, fordele og ulemper set med de enkelte virksomhedsrepræsentanters øjne. Det gav inspiration og viste samtidig at virksomheder er lige så forskellige som mennesker. Tiltag, der var interessante for den ene, var ganske uanvendelige for andre."

*Carsten Rudkjøbing Larsen, Driftskonsulent
Bo-Vest*

Han beskriver i tre punkter, hvorledes han har arbejdet med implementeringen af mobilitetstiltag og udbredelse af disse:

- Indledningsvis er en eller flere medarbejdere blevet spottet og motiveret til at afprøve et mobilitetstiltag i en periode.
- Herefter er tiltagene blevet præsenteret på de månedlige personalemøder af de pågældende medarbejdere, som har afprøvet tiltaget.
- På samme møder har alle fået udleveret præsentationsmateriale om mobilitetstiltaget og informationerne er lagt på virksomhedens intranet.

Det letteste mobilitetstiltag at udbrede i Bo-Vest:

Cykel-battelen har været en succes for Bo-Vest, hvor de kunne stille to hold á seks personer svarende til hver femte medarbejder. Hovedparten af deltagerne var medarbejdere, som ikke plejede at cykle til og fra arbejde. Det var det helt store samtaleemne i kaffepauser og rundt om frokostbordene, og stillingen blev taget op som orientering på de fælles personalemøder. Konkurrenceelementet var helt sikkert en del af succesen.

4.4 Opsamling af resultater og evalueringsmetoder

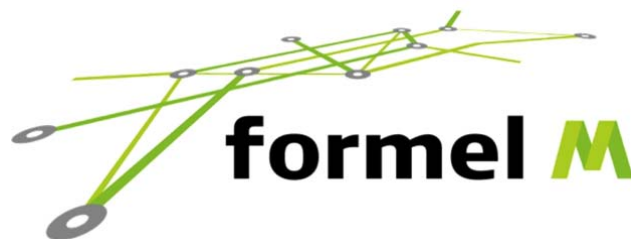
I Formel M blev alle virksomheder tilbudt en kvantitativ transportvaneundersøgelse blandt medarbejderne i starten (kortlægning) og en opfølgende undersøgelse i efteråret 2013.

De kommunale projektledere i Formel M har ligeledes evalueret netværksaktiviteterne i en selv-evaluering, der inkluderer: Formål, Mål, Delmål, Målgruppe, Aktivitet/tiltag, Tidsplan, Ansvarlig, Omkostning, Monitoreringsplan, Resultat og Erfaring/læring for hvert tiltag.

Begge evalueringsmetoder er inspireret af MaxSumo et evalueringsværktøj, der guider gennem alle trin i processen med at udvikle, måle og evaluere en mobilitetsplan. Værktøjet inddeler processen i en række trin, hvor du for hvert trin udarbejder en målsætning, hvilke indikatorer der skal bruges, og hvordan du vil måle på dem.

De fire trin, som MaxSumo deler processen op i, er:

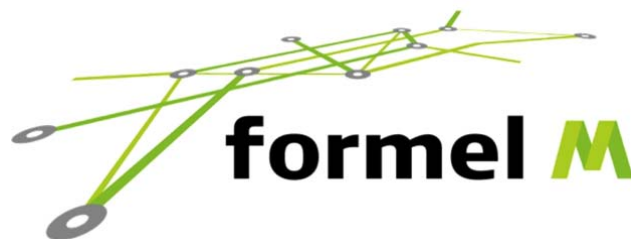
- vurdere eksterne forhold for projektet,
- vurdere projektets tilbud til målgruppen,
- vurdere hvordan de nye transportmuligheder er blevet taget imod, og

- om det har haft en effekt på holdninger, adfærd og indvirkning på systemet, eksempelvis om det har haft en effekt på CO₂ udledning, trængsel eller sundhed.

Værktøjet er ikke bare et redskab for, hvad der skal overvåges og evalueres og på hvilket niveau. Ved at bruge MaxSumo fra starten får du også hjælp til at styre hele projektet fra beslutningen om, hvad der skal gøres til afslutningen af en evaluering. Den systematiske tilgang gør det muligt løbende at tilpasse og forbedre indsatsen, og SUMO kan således ses som en proces, der hjælper til at styre projektet og til at opnå reelle resultater.

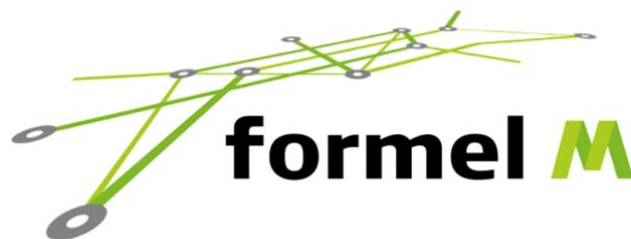
MaxSumo evalueringstrin		
Vurdering af eksterne faktorer	Eksterne faktorer	
	Personrelaterede faktorer	
Vurdering af mobilitetstilbud til målgruppen	A	Projekttaktiviteter og outputs <i>Beskriver alle tiltag der er blevet igangsat for at påvirke transportmønstre. Det kan fx være møder, distribution af materiale, introduktion af teknologiske systemer etc. Omkostninger for de enkelte tiltag skal også vurderes.</i>
	B	Kendskab <i>Hvor mange kender til mobilitetstilbuddene</i>
	C	Brug <i>Hvor mange har gjort brug af/vist interesse for mobilitetstilbuddene</i>
	D	Tilfredshed <i>Hvor tilfredse er målgruppen med de tilbudte services</i>
Vurdering af de specifikke mobilitetstilbuds modtagelse hos målgruppen	E	Accept <i>Niveauet af accept af det enkelte tilbud målt gennem målgruppens interesse i at afprøve det</i>
	F	Afprøvning <i>Hvor mange har prøvet mobilitetstilbuddet</i>
	G	Tilfredshed <i>Tilfredshed med de afprøvede tiltag</i>
Overordnede effekter	H	Forandringer i attitude og transportvaner
	I	Indvirkning på systemet <i>Reduceret trængsel, lavere CO₂-udledning etc.</i>

Anbefalinger til kommunen i implementeringsfasen:

- Brug medierne. Udsend pressemeddelelse for hvert tiltag og milepæl. Tag billeder ved enhver begivenhed. Brug de lokale kommunikationsafdelinger i virksomhederne og myndighederne. Husk at informere tilbage til virksomhederne om pressedækningen fra lokale og nationale medier.
- Prøv at skaffe yderligere midler til mobilitetstiltag i netværket.
- Vær opmærksom på, om der er lokalt lederskab og støtte til stede i denne fase. Hvis ikke, kan det være en fordel at inddrage en ekstern part til at drive processen lokalt. Albertslund kommune har med stor succes inddraget en ekstern mobilitetskonsulent til trin 4: Forberedelse og implementering af aktiviteter i virksomhederne i Hersted Industripark.

Milepæle for Trin 4: Forberede og implementere aktiviteter i netværket	OK
Plan for implementering af mobilitetstiltag er udarbejdet.	
Implementering af mobilitetstiltag på hver enkel virksomhed eller i fællesskab.	
Plan for evaluering af mobilitetstiltagene er udarbejdet.	

Overdækket cykel-parkering ved bus-stop

Trin 5: Opfølgende undersøgelse og evaluering

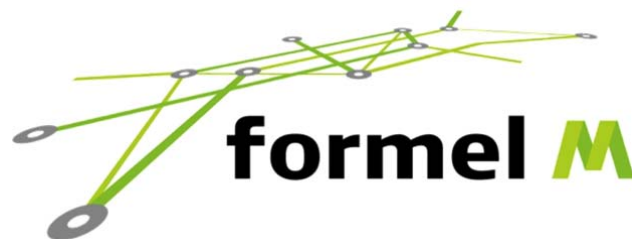
I trin fem bliver effekten af netværkets aktiviteter målt i en ny undersøgelse på virksomhederne og dokumenteret i en evaluering af hele forløbet. Det vurderes om det er brug for nye mobilitetstiltag for at nå netværkets målsætninger.

Det sidste trin i guiden er opfølgende undersøgelser og evaluering. Undersøgelserne vil give et billede af, hvor langt netværket er nået i forhold til de opsatte målsætninger i trin 4. Typisk vælger kommunen at evaluere to år efter kortlægningen af Nu-situationen. Det giver tid til at gennemføre en række mobilitetstiltag, følge op på kendskabet til disse og endelig undgår man at korrigere for sæsonudsving med hensyn til cykling og gang. Afslutningsvis evalueres dataindsamlingen i forhold til netværkets målsætninger og visioner. Har netværket allerede opnået sine mål, eller er der behov for nye mål og mobilitetstiltag?

5.1 Opfølgende undersøgelse

Hvordan og hvornår dataindsamlingen finder sted afhænger af de valgte indikatorer. Man kan bruge kvalitative og kvantitative metoder til at fremskaffe de nødvendige informationer. Med kvantitative metoder kan du lave en statistisk analyse af resultaterne, som du eksempelvis indhenter via spørgeskemaer, telefoninterviews eller korte interviews.

Oftest bruges en transportvaneundersøgelse til at beskrive transportmønstret for en gruppe mennesker. Kvalitative metoder vil ofte give en dybere forståelse af hændelser eksempelvis via fokus-gruppe-interviews, dybdegående interviews og kvalitative data analyseret tematisk.

Elementer i den opfølgende undersøgelse i Formel M

I det følgende præsenteres et udsnit af elementer i Formel M's efterundersøgelse på virksomhederne:

Services og faciliteter på virksomhed

Eksempel fra Topdanmark, Lautrupgård i Ballerup

Oversigt over, hvilke services og faciliteter som Topdanmark stiller til rådighed for medarbejderne. Opgjort i efteråret 2013.

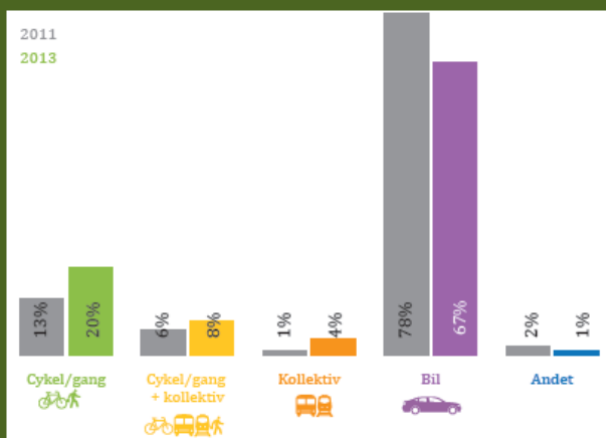
- Eksisterende faciliteter i Nu-situationen i 2011 er markeret med mørkegrøn
- Nye eller forbedrede faciliteter etableret i projektperioden er markeret med lysegrøn
- Faciliteter som endnu ikke er etableret er markeret med grå

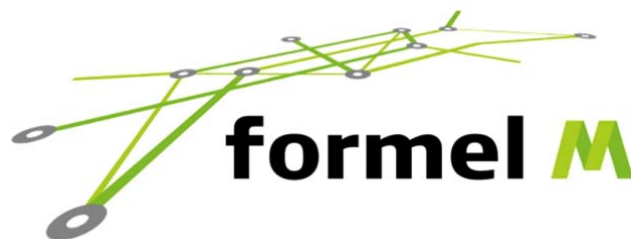
 Virtuelle møder	 Mulighed for hjemmearbejde
 Overdækket cykelparkering 206 stk.	 Firmacykler
 Cykelservice	 Stationscykler
 Certificeret cykelvenlig arbejdsplads	 Badefaciliteter
 Synliggørelse af mobilitetstiltag	 Vising af faktiske afgangstider for kollektiv trafik
 Erhvervskort-ordning	 Samkørsels-ordning
 Køør Grønt-kursus	 Afmærkede P-pladser til samkørere eller elbiler
 Ladestationer til elbiler	 Parkeringspladser 1020 stk.

Valg af transportmiddel til pendling

Eksempel fra Topdanmark, Lautrupgård, Ballerup

Diagrammet viser, hvordan sammensætningen af pendlerture har udviklet sig siden 2011.

Pendling i kilometer

Eksempel fra Topdanmark, Lautrupgård, Ballerup

Diagrammet viser, hvordan pendlingen i kilometer fordeler sig på forskellige transportformer i henholdsvis 2011 og 2013.

Ændringen vises i procentpoint

Andre elementer i den opfølgende undersøgelse i Formel M

- Opgørelse over tjenesterejser – omfang og valg af transportmiddel.
- Udvikling i pendlervaner – samkørsel, hjemmearbejde, ture alene i bil og ture hvor transportformer kombineres.
- Transportvalg fordelt på distancer.
- Opgørelse af den gennemsnitlige rejsetid, distance og CO₂-udledning for virksomhedens medarbejder pr arbejdsdag i (før og efter).

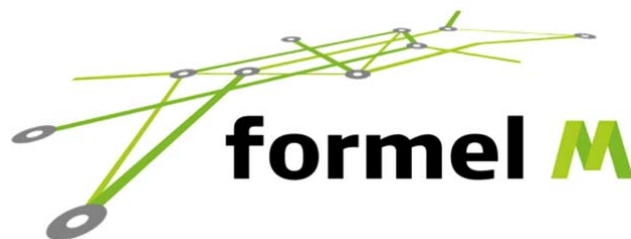
Se desuden eksempel på efterundersøgelse og opsamlingsark til virksomheden i bilag 7 og 8.

Anbefalinger til den opfølgende undersøgelse

- Gennemfør en opfølgende transportvaneundersøgelse blandt virksomhedernes medarbejdere.
- Understøt at virksomhederne og medarbejderne har rig mulighed for at kommentere på de implementerede tiltag og for at dele forslag og bekymringer.
- Præsenter data fra transportvaneundersøgelsen og den opfølgende analyse for virksomhederne hurtigst muligt, så de kan se, at data bliver brugt, og hvad de bliver brugt til.
- Skriftlig dokumentation af hvert eneste skridt i implementeringen kan lette dataindsamlingen og evalueringen – fx ved at lave en log over, hvad der er lært undervejs.

5.2 Evaluering

Sidste skridt i processen er evaluering af mobilitetsplanen for netværkets implementering og effekterne. Her bruges evalueringsmodellen SUMO, som er en model, der bruges over hele Europa. Se afsnit 4.4.

Evalueringen involverer:

- En analyse af indsamlede data (se ovenfor).
- Evaluering af mobilitetstiltag med hensyn til kendskab, interesse, tilfredshed og brug.
- Evaluering af tiltagene i forhold til: Undgå transporten, Skift til mere bæredygtigt transportmiddel og Optimer transporten.
- Evaluering af samarbejdet i netværket

Evaluering af mobilitetstiltag i Formel M

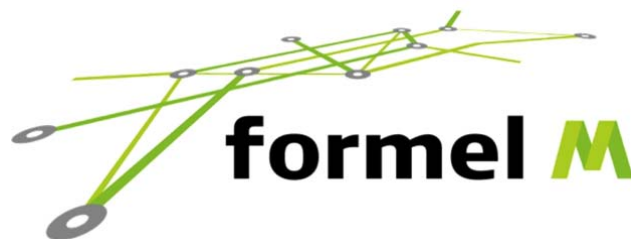
Gennemsnit for netværkene i Albertslund, Ballerup og København

Kendskab	 ...af medarbejderne har kendskab til mobilitetstiltag, som virksomheden har gjort for at fremme grønnere transport eller reducere transporten.
Brug	 ...af de medarbejdere, som har kendskab til arbejdspladsens mobilitetstiltag, har prøvet et eller flere af dem.
Tilfredshed	 ...af de medarbejdere, der har prøvet tiltag, er tilfredse eller meget tilfredse med det, de prøvede.
Fortsat brug	 ...af de medarbejdere, der har prøvet tiltag, angiver, at det har medført en ændring i deres transportadfærd fremadrettet.

Resultaterne fra den opfølgende transportvaneundersøgelse er blevet sammenholdt med den indledende kortlægning, og præsenteret for virksomhederne. Nogle virksomheder var kommet langt i implementering af mobilitetstiltag, mens andre først lige var kommet i gang. Nogle virksomheder har opnået gode reduktioner i CO₂-udledning pr. medarbejder og antallet af ture der foregår alene i bil; mens andre endnu ikke har set resultater på disse parametre.

Alle virksomheder satte pris på transportvaneundersøgelsen som et værdifuldt styringsredskab i vejen mod mere bæredygtige transportvaner.

En række af netværkene i Formel M har løbende evalueret netværket og hermed afstemt forventninger med virksomhederne, ligesom en række af netværkene har gennemført en afsluttende evaluering. Den afsluttende

evaluering har typisk indeholdt en evaluering af formålet med netværket, hvad virksomheder og kommune har fået ud af netværket og mødeformen.

5.3 Nye mål og aktiviteter

Har netværket allerede efter to år opnået de opsatte målsætninger?

I Formel M har vi erfaret, at omstilling af medarbejdernes transportvaner tager tid, og netværksdeltagerene sammen gennemgår en proces der giver mulighed for at adressere nye og andre udfordringer.

Der vil ofte være brug for mere tid til at udbrede kendskabet til mobilitetstiltagene til endnu flere medarbejdere og brug for nye mobilitetstiltag. Er tiltagene blevet forankret i virksomheden? Det kan være i: CSR-politikken, HR-politikken, en transportpolitik, i velkomstinformation til nye medarbejdere eller vejvisning til gæster/kunder.

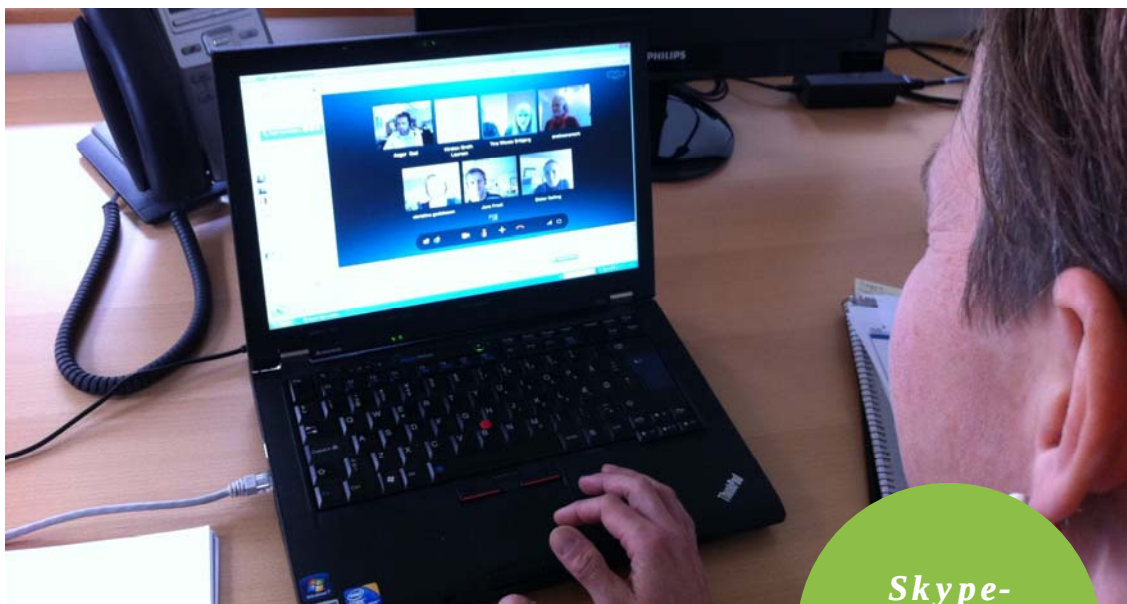
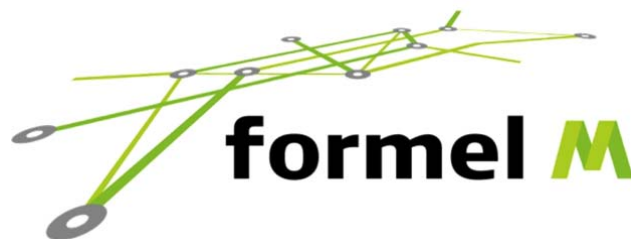
Nogle af mobilitetstiltagene kan med fordel tænkes ind i virksomhedernes kommunikationsplan, så opmærksomheden på tilbagevendende begivenheder bibeholdes og tænkes sammen med virksomhedens andre tiltag.

Virksomhederne gennemgår en proces, hvor mobilitetstiltag prøves af, visionen om mere grøn mobilitet accepteres af flere medarbejdere og nye udfordringer kommer frem i lyset. Det er naturligt at prioritere og implementere mobilitetstiltag, der er størst opbakning til først. Derfor det kan være en god ide at kaste et nyt blik på mobilitetstiltag, som tidligere blev prioriteret fra.

Erfaringen fra Formel M har været, at virksomhederne i første omgang har implementeret solo-mobilitetstiltag. Det kan være relevant at implementere mobilitetstiltag på tværs af flere virksomheder i de efterfølgende år.

Evalueringerne i netværkene har givet stof til videreudvikling af netværkene. Nogle netværk arbejder med en udbredelsesstrategi, hvor der satses på at udvide netværket med flere deltagere, men andre netværk breder deres fokus ud til at rumme andre emner, som de har identificeret i evalueringen.

Milepæle for Trin 5: Opfølgende undersøgelse og evaluering	OK
Evalueringsrapport er skrevet.	
Det er vigtigt at kunne adskille effekten af mobilitetsplanen i netværket fra andre eksterne forhold fx større vejarbejder eller udbygninger. Derfor kan det være nødvendig at kortlægge andre eksterne forhold på forhånd.	
Husk på at adfærdsændringer tager tid – lang tid!	
Revideret aktivitetsplan for netværket.	

*Skype-
møde med
projekt-
ledere*

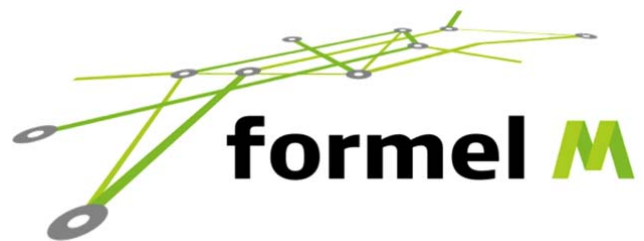
Afslutning

70 virksomheder har deltaget i syv mobilitetsnetværk i Danmark og har bidraget til erfaringer brugt i denne guide. Netværkene udvikler sig videre ad forskellige veje, der kalder på nye initiativer.

I netværket i Lautrupgård deltog virksomhederne i et fokusgruppeinterview om det at indgå i et mobilitetsnetværk i erhvervsområdet i Ballerup. Disse to udsagn siger meget om værdien af netværket og de fremtidige muligheder.

"Netværket og Ballerup Kommune som tovholder har været helt afgørende. Jeg kom til netværksmøderne og fik inspiration, fik koncepterne og ideer med tilbage. Og hele transportvaneundersøgelsen, som var den vi startede med, den det hele er baseret på. Den kom kommunen med som et tilbud."

Birgitte Kofod Olsen, CSR-chef
Tryg

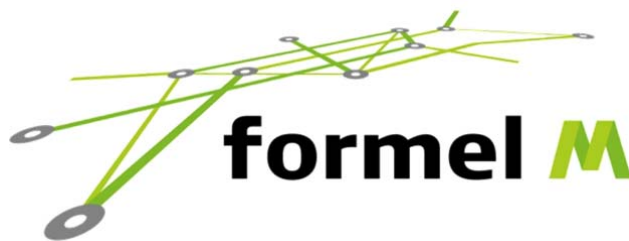
"Kulturforandringer tager tid, og det er der tale om her. Det er kulturen, at man skal tage bilen på arbejde. Hvorfor skal vi køre i bil på arbejde? Hvorfor kan vi ikke brug den store gule limousine [bussen] og de røde privattog? Der skal skabes nye rammer, som understøtter en anden måde at tænke transport på. Vi har i dag nogle rammer, som prøver at presse folk ind i de der 8-16 rammer. Nogle rammer kan vi selv gøre noget ved, andre er kommunens ansvar eller statens ansvar. For eksempel har en stor del af vores medarbejdere børn, som skal afleveres i skole på et fast tidspunkt. Børn skal afleveres og ikke mindst hentes før et fastsat tidspunkt, hvilket giver de faste 8 – 16 rammer. Som virksomhed kan vi give fleksible arbejdstider og mulighed for hjemmearbejde. Rammerne for arbejdslivet sætter trafikken"

John Holst, QEHS
Siemens

Formel M og erhvervsnetværket Lautrupgård vandt i september en plads i "Omstillingsguide 2013" DR og Informations store konkurrence, hvor denne dommervurdering faldt.

Altså 70 virksomheder, det er ret meget. I et område [hovedstadsområdet] i Danmark hvor transport og pendling er en af de store udfordringer. Det løser det her projekt.

Connie Hedegård, klimakommissær
EU

Bilagsliste:

Bilag 1: Drejebog for telefonopringning til virksomhed.

Bilag 2: Eksempel på projektbeskrivelse.

Bilag 3: Kortlægning af rammevilkår for virksomhed.

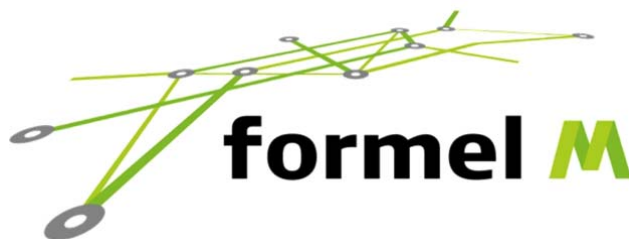
Bilag 4: Eksempel på samarbejdsaftale mellem virksomhed og kommune.

Bilag 5: Eksempel på transportvaneundersøgelse.

Bilag 6: Eksempel på fakta-ark fra transportvaneundersøgelse fra Tryg.

Bilag 7: Eksempel på opfølgende transportvaneundersøgelse.

Bilag 8: Eksempel på fakta-ark for opfølgende transportvaneundersøgelse for Topdanmark.

Bilag 1 - Drejebog for telefonopringning til virksomhed

Før telefonopringningen

1. Kend din modtager - forbered dig på virksomheden
2. Hav en projektbeskrivelse klar til virksomheden, se bilag 2
3. Formål med opringningen kan opdeles i tre delformål:
 - At få navn, mail og telefonnummer på den relevante person i virksomheden
 - At få et møde i stand med den relevante person på virksomheden
 - At få virksomheden som aktiv deltager i mobilitetsnetværket

Husk at

Virksomhederne har fokus på "what's in it for me" og i Formel M får de bl.a. et netværk, en transportvaneundersøgelse helt gratis.

Selve opringningen

#Receptionist/sekretær# (første filter): God dag mit navn er _____, jeg ringer fra _____. Må jeg tale med jeres Direktør eller jeres Miljø, CSR eller HR chef?

Notér navn og evt. direkte nummer til senere brug. Hvis personen ikke træffes, så få nummer og tidspunkt og ring tilbage. Regn ikke med at de ringer tilbage!

#Sekretær#(andet filter): Goddag mit navn er _____, jeg ringer fra _____, Må jeg tale med XXX (spørg direkte efter den du vil tale med, så slipper du evt. for at skulle forklare dit ærinde flere gange)

"hvad må jeg sige det drejer sig om?": - Vi er i gang med et større **mobility-management-projekt** i lokalområdet hvor vi tilbyder virksomhederne hjælp til at formulere en transportplan og samtidig hjælper med at opstarte et mobilitetsnetværk. Og eftersom I er en af de større virksomheder i lokalområdet tænkte jeg, at jeg ville tage kontakt til jer som en af de første.

Salgs-pitchet

(Det er langt fra altid at det giver mening/ at man får lov til at fyre hele smøren af..)

Mit navn er _____, jeg ringer fra _____, vi er i gang med et større Mobility Management projekt,

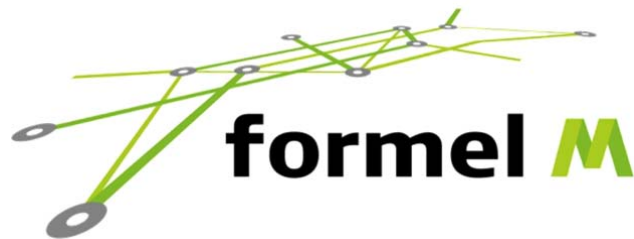
hvor vi i samarbejde med virksomhederne i _____ område søger at klarlægge de enkelte virksomheder og deres medarbejders transportforhold for derefter at kunne rådgive dem i, hvordan de kan forbedre disse forhold og eventuelt ændre uhensigtsmæssige transportvaner til det bedre.

Det overordnede formål med projektet er at forbedre virksomhedernes og derved lokalområdet og kommunens CO2 balance.

Vi regner med, at I allerede arbejder med jeres image/grønne profil og vil derfor gerne tilbyde jer et grundigt tjek af jeres transportvaner. Transport er netop et område hvor al erfaring taler for, at der er en række let implementerbare tiltag, der kan have relativ stor positiv effekt på virksomhedens samlede CO2-regnskab.

Dette kan gøres ved hjælp af forskellige relativt simple tiltag. Samtidig er der flere andre fordele ved at blive mere bevidst om, hvordan virksomheden og dens medarbejdere transporterer sig, blandt andet er der penge at spare på transportudgifter generelt og på arealudnyttelsen samt en umiddelbar gevinst på sundhedsområdet. (hvis man eksempelvis kunne få flere medarbejdere til at cykle på arbejdet).

Jeg ringer primært for at spørge, om det er muligt at jeg kommer forbi til et møde, hvor jeg kunne præsentere Jer for de muligheder og tilbud vi kan tilbyde? Det vil tage maksimalt 30 min.

Pres på for at få lov til at komme ud forbi til et kort møde, hvis de ønsker info pr. mail, så send projektbeskrivelsen (bilag 2), og ring umiddelbart efter og pres for et møde. HUSK vi gør dem en GRATIS tjeneste!

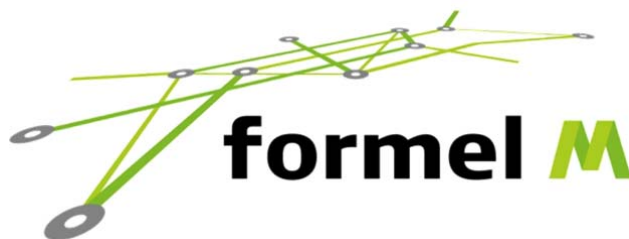
Samtalen bør ikke afsluttes før følgende er opnået

- Navn, stilling, tlf. og mail på fremtidig kontaktperson - (Direktør eller HR eller CSR-ansvarlig)
- Aftale om møde
- Aftale om at tilsende information. Husk: ” **Jeg ringer og følger op!**”

Efterskrift

Ovenstående bilag er udarbejdet på baggrund af Asger Gads, Miljøpunkt Amager's drejebog for deres rekruttering af virksomheder til mobilitetsnetværket i Ørestad – Islands Brygge.

Miljøpunkt Amager har i to omgange rekrutteret virksomheder til mobilitetsnetværket. I første runde vægtede man den gratis transportvaneundersøgelse højt i argumentationen for virksomhederne. I anden runde lagde man mere vægt på værdien af mobilitetsnetværket.

Bilag 2 - Eksempel på projektbeskrivelse

Transportplaner for virksomheder i Erhvervsområdet Lautrupgård

Formål:

Udvikle Mobility Management-metoder i erhvervsområdet Lautrupgård, hvor der vil være fokus på erhvervskørsel og pendling med henblik på mere bæredygtig transport (øget brug af kollektiv trafik, cykler og samkørsel) og bedre fremkommelighed i erhvervsområdet.

Ballerup Kommune deltager sammen med Albertslund, Allerød, Fredericia og Københavns kommuner i projektet Formel M, hvor kommunerne vil etablere lokale demonstrationsprojekter, der løber parallelt. Ballerup Kommune ønsker at indgå et samarbejde med 5-7 større virksomheder i erhvervsområdet Lautrupgård.

Målene:

- o At påvirke den arbejdsrelaterede transport (pendling og erhvervsrejser) mod mindre CO₂-belastnede transportmiddelvalg gennem
 - o Reduktion af antallet af kilometer, der køres i bil, f.eks.
 - ved at anvende cykler og offentlige transportmidler
 - arrangerer video-møder i stedet for almindelige møder
 - etablere samkørselsordninger
 - o Motivering af medarbejdere til at vælge biler, som kører længere på literen
 - o Information/kurser til chaufførerne om mere energieffektiv kørsel
- o Mindre trængsel på virksomhedens p-pladser og i sidste ende mindskelse af behovet for p-pladser
- o Sundere medarbejdere som følge af øget brug af cyklen
- o Mere tilgængelig virksomhed for medarbejdere og kunder.
- o At skabe paradigmer for transportplaner i lokale netværk, der omfatter alle dele af processen: Organisering, samarbejde, metodikker til kortlægning, skatte- og erhvervseffekter af tiltag.

Langsigtede mål:

- o At inspirere flere kommuner til at tage initiativ til at skabe lokale netværk mellem virksomheder med sigte på at effektivisere transporten

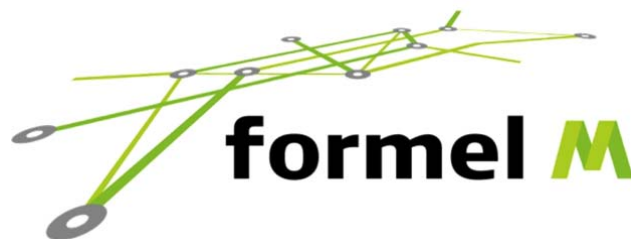
Succeskriterier:

- o Deltagelse af 5-7 større virksomheder
- o Reduktion af alenekørsel i bilpendlingen på 10-15 %, hvor 50 % er flyttet til cykel/gang og 50 % er flyttet til kollektiv trafik.
- o Reduktion af CO₂ for øvrig kørsel på 5-10 %
- o Mindre trængsel i myldretiden på Lautrupparken
- o Reducerede omkostninger til den arbejdsrelaterede kørsel, f.eks. koordination af kørslen til/fra lufthavnen i stedet for alene-kørsel i taxa

Samarbejdspartnere:

- o Virksomheder i erhvervsområdet Lautrupgård
- o Grønt Mobilitetskontor
- o Formel M
- o Universiteterne: AAU, RUC og DTU Transport
- o Movia
- o DSB

Baggrund:

Formel M er et projektsamarbejde mellem 17 partnere, herunder 6 kommuner, Movia, DSB, private trafikrådgivere, Danske Regioner, KL og 3 universiteter. Projektet finansieres af de 17 projekt-partnere med tilskud fra Trafikstyrelsen og Region Hovedstaden. Formel M (fase 1) løber over 20 måneder, som slutter 31.10.2012. Foruden transportplaner i lokale netværk er der dels et spor om transportpolitikker for store enheder, f.eks. Ballerup rådhus, dels mobilitetsvurderinger af planer for byudvikling (nyt erhvervsområde ved Kildedal st.). Ballerup Kommune deltager tillige i EU-projektet Carbon 20, hvor der er mulighed for at virksomhedernes arbejde med deres transport let kan kombineres med Formel M.

Formel M-projektet forventes at kunne danne grundlag for et nyt projekt, Formel M-2, hvori de nuværende spor forlænges yderligere 16 måneder. Det er intentionen at flere kommuner inspireres til at deltage både i de eksisterende spor, og at der inddrages nye emner/spor.

Transportplaner i lokale netværk tager afsæt i EU-projektet Travel Plan Plus under Intelligent Energy Europe programmet, hvor man i fire lande (England, Sverige, Ungarn, Spanien) tester styrken af netværksbaserede transportplaner.

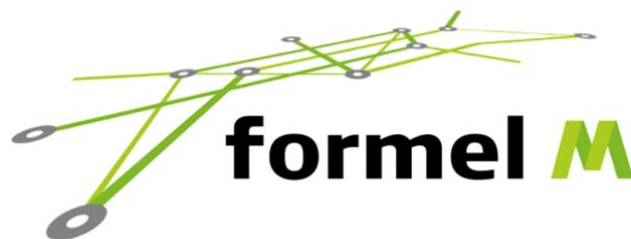
Aktiviteter:

1. Rekruttering af virksomhederne
2. Etablering af samarbejde med virksomhederne
3. Rammebetingelser for virksomhederne – interview af virksomhedsleder eller projektansvarlig ved Ballerup Kommune
4. Transportvaneundersøgelser i hver enkel virksomhed – spørgeskemaundersøgelse udarbejdet af Formel M, Grønt Mobilitetskontor, sendes ud på mail internt i hver virksomhed
5. Undersøge interesse for virkemidler og motivation
6. Møde mellem virksomhederne i Lautrupgård, præsentation af resultaterne fra transportvaneundersøgelsen og viften af relevante virkemidler.
7. Igangsættelse af mobility management-tiltag¹ på baggrund af pkt. 3-6 dels på hver enkel virksomhed og dels i netværket af virksomheder i Lautrupgård
 - Opleves tiltagene som nødvendige, kommunikeres dette – internt og eksternt
 - Etablering af en lokal organisation – hvem bærer projektet i virksomheden?
 - Udformning af vision og tiltag for hver virksomhed
 - Indgå projektsamarbejder – hvad kræver tiltagene? Skal der etableres samarbejde med andre lokale virksomheder
 - Informere og opbygge viden hos kollegaerne
 - Generere og synliggøre små succeser, internt og eksternt
 - Konsolidering af resultater
 - Forankring af nye transportvaner i virksomheden
8. Evaluering – opfølgende transportvaneundersøgelse – status og justering af projektet

Der er fra andre virksomheder udtrykt ønske om et møde på tværs af de deltagende virksomheder i Allerød, Albertslund, Ballerup, Fredericia og Københavns Kommune om Mobility Management. Hvis det har bredere interesse realiseres et sådan møde.

Projektstyring og arbejdskraft:

¹ Tiltag kan fx være udarbejdelse af rejsepolitik, certificering som cykelvenlig arbejdsplads, udarbejdelse af politik for indkøb af tjenestekøretøjer og deres anvendelse, samt energieffektiv kørsel.

Ballerup Kommune, trafikplanlægger Tina Wexø Ertbjerg og byplanlægger Morten Wiese

Formel M, Grønt Mobilitetskontor

En kontaktperson i hver af virksomhederne

Tidsplan:

Maj – jul.: Rekruttering af virksomheder

Juni – sep.: Kortlægning af transportvaner og interesse for virkemidler

Okt. – nov.: Møde med virksomhederne på baggrund af transportvaneundersøgelse

Okt. . jan.: Udarbejdelse af transportplaner for virksomheder i erhvervsområdet Lautrupgård

Jan. – maj: Implementering

Maj – aug.: Opfølgning, ny undersøgelse, evaluering og justering

PR:

Der vil blive udarbejdet nyhedsbreve i forbindelse med forskellige aktiviteter både lokalt og på tværs af kommunernes delprojekter. Ballerup Kommune vil tage kontakt til de lokale medier med henblik på formidling af de gode historier, ligesom der vil ske en vidensdeling med de øvrige virksomheder i kommunens klimanetværk for virksomheder.

Økonomi/budget:

Virksomheden skal selv finansiere de initiativer/virkemidler som bliver udpeget på baggrund af transportvaneundersøgelsen og den øvrige kortlægning.

Ballerup Kommune kan på vegne af virksomhederne i Lautrupgård søge om tilskud i demonstrationspuljen under Formel M. Puljen vil særligt kunne bringes i spil i forhold til demonstrationsprojekter på tværs af virksomheder i Lautrupgård.

Kontaktoplysninger:

Ballerup Kommune:

Trafikplanlægger Tina Wexø Ertbjerg, epost@epost, tlf.

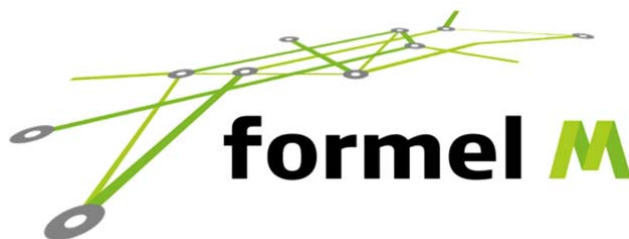
Byplanlægger Morten Wiese, epost@epost, tlf.

Virksomhed:

Kontaktperson 1: Navn, mail, tlf.

Kontaktperson 2: Navn, mail, tlf.

1 Tiltag kan fx være udarbejdelse af rejsepolitik, certificering som cykelvenlig arbejdsplads, udarbejdelse af politik for indkøb af tjenestekøretøjer og deres anvendelse, samt energieffektiv kørsel.

Bilag 3 - Kortlægning af rammevilkår for virksomhed

Rammebetingelse og praksis for virksomheden - Interviewoplæg

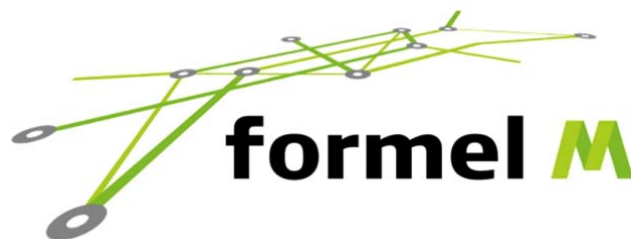
Dette er ment som et oplæg til det interview, som der skal holdes med virksomheden vedr. dens rammebetingelser. (Alternativt kan skemaet sendes til udfyldelse af kontaktpersonen). Oplysningerne indgår som en del af nulpunktsanalysen (sammen med info fra spørgeskemaundersøgelse blandt medarbejderne) og vil skabe rammen for vurderingen af den nuværende situation (nulpunkt) og identifikation af potentielle Mobility Management tiltag, der kan implementeres på virksomheden og i det netværk, den indgår i.

Rubrikken "Betjening med kollektiv transport" kan evt. udfyldes af kommunen selv.

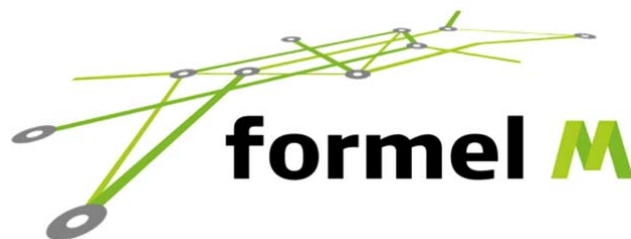
Det med gult markerede er obligatorisk information, der som minimum skal besvares fra hver virksomhed.

*** Det med stjerne markerede angiver at informationerne skal bruges som input til virksomheds-faktaarket**

Virksomheden og medarbejdere	
Demonstrationsprojekt-område	
Virksomhedens navn	
Adresse	
Kontaktperson <i>Navn og direkte tlf.nr. Samt evt. kontaktpersoner for de forskellige faciliteter</i>	
Virksomhedstype	
Organisation	
Hvad er virksomheden beskæftiget med (fagområde/sector)?	
Antal ansatte <i>Evt. fordelt på afdelinger. Hvor mange er spørgeskema sendt til?</i>	
Typer af ansættelser <i>Fast/flextid, skiftehold mv</i>	
Nabo-virksomheder (evt andet sted?)	
Indgår i netværk eller andre	

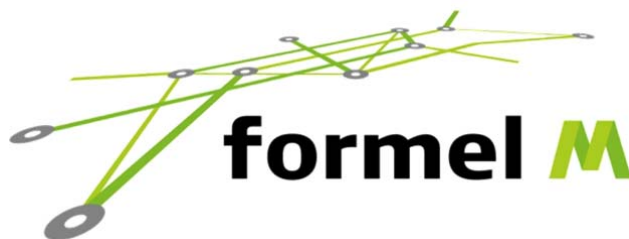
samarbejder?		
Andre forhold <i>Er/skal virksomheden fx lige flyttet, udvide, indskrænke.</i>		
Parkering		
* Parkeringspladser til biler, i alt	Antal	Afstand til indgang
heraf P-kælder		
heraf P-hus		
heraf egne udendørs p-pladser		
heraf fælles/ offentlige udendørs p-pladser		
Estimerede belægningsprocent / kapacitets problemer?		
Betales for parkering? Hvor meget? Af hvem? Til hvem?		
Særlige forhold <i>Er nogle pladser fx reserverede bestemte medarbejdere eller biler, gæsteparkering</i>		
* Parkeringspladser til cykler, i alt	Antal	Afstand til indgang
Cykelparkering 1		
Cykelparkering 2		
Cykelparkering 3		
* Hvor mange af pladserne er overdækkede?		
Hvor mange af pladserne er aflåste?		
Estimerede belægningsprocent / kapacitets problemer?		
Særlige forhold <i>Er nogle pladser fx reserverede bestemte medarbejdere eller cykler, gæsteparkering</i>		
Betjening med kollektiv transport		
Linier	Afstand fra virksomheden	Frekvens
Tog		
S-tog		
Metro		

Bus		
Regional bus (S/X/R/A)		
Andre relevante forhold vedr. den kollektive betjening?		

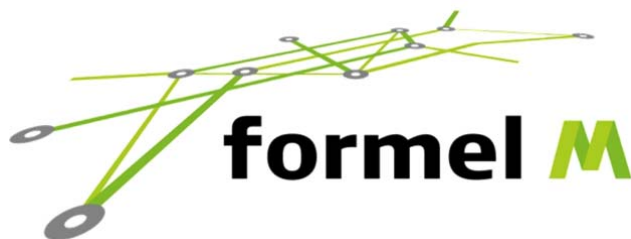
Adgangsforhold	
Hvordan er adgangsforholdene til station/busstop <i>Sikker, nem, direkte, skiltning mv.</i>	
For fodgængere	
For cyklister	
Findes information (fx til gæster) om nærmeste station, stoppested?	

Faciliteter på virksomheden		
	Andel / antal	Udnyttelses grad
* Hvor stor en andel af medarbejderne har mulighed for hjemmearbejdsplads? <i>Bruges det?</i>		
* Hvad findes der på virksomheden af udstyr til videomøder/-konferencer? <i>PC-løsninger som fx Skype, Konferenceløsninger som fx Web Ex Bruges det?</i>		
Kollektiv transport		
Har medarbejderne mulighed for betalt arbejdstid under transport? <i>Bruges det?</i>		
' Er virksomheden tilknyttet ordningen med Erhvervskort <i>(perodeskort til kollektiv transport betalt over lønnen)? Hvor mange bruger det?</i>		

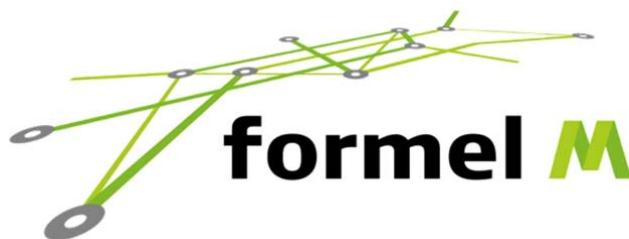
' Findes der bus/tog-afgangstider synligt noget sted på virksomheden? <i>Fx realtids-tavle i foyer eller på intranet</i>	
Cykler	
* Hvor mange firmacykler har virksomheden? Heraf el-cykler? Bruges de?	
* Hvor mange baderum?	
Hvor mange omklædningsrum/garderobe?	
* Findes der en cykelserviceordning på virksomheden? Værksted på sitet?	
Bil	
Antal firmabiler	
Heraf personlige (tildelt bestemt person)	
Heraf specialbiler <i>Hvilken type?</i>	
Heraf el-biler	
Heraf som delebil <i>Hvordan?</i>	
* Findes der samkørselsordning på virksomheden? <i>Hvornår/hvordan er den startet? Hvor mange bruger den?</i>	
Afregningstakst ved tjenestekørsel i egen bil	
Andre transportmidler Scootere, segway, andet?	

Transportpolitikker og -kulturer	
Politikker	
Hvad findes der på virksomheden allerede af transport politikker? <i>Som fx rejsepolitik, politik for firmabil / kørselsgodtgørelse, parkeringspolitik, personalegoder. Eller anden, der har betydning for transport/mobilitet.</i>	
Kulturer / praksis	
Er virksomheden tilknyttet relevante aktiviteter?	

<i>Certificeret Cykelvenlig arbejdsplads, deltager i Vi Cykler til arbejde, Sjælsø Rundt og lign.</i>	
Tjenestekørsel (transport i arbejdstiden)	
Tjenestekørsel omfang (ture og km) eller udgifter (kr.)? Egen bil? Firmabil? Fly? Cykel? Kollektiv transport? Taxi? Samkørsel?	

Umiddelbare idéer til Mobility Management tiltag?	
<i>Virksomhedens egne forslag eller idéer</i>	

Bilag 4 – Eksempel på samarbejdsaftale mellem virksomhed og kommune

SAMARBEJDSAFTALE MELLEM XX OG KØBENHAVNS KOMMUNE

Formel M projektet "KørSmart" har det overordnede formål at udbygge samarbejdet mellem Københavns Kommune og udvalgte virksomheder med henblik på, at flere virksomheder ved hjælp af transportplaner vil reducere deres udledning af CO₂ og mindske trængslen i byen.

Projektet har specifikt det mål, at virksomheden ved hjælp af transportplaner sætter fokus på medarbejdernes transportvalg i og udenfor arbejdstiden.

Aftalens gyldighed

- Denne samarbejdsaftale er gældende fra dens underskrivelse og til Formel M projektet "KørSmart" slutter den 31. oktober 2012.
- Denne aftale gælder for medarbejdere og ledelse i XX.
- Denne aftale gælder for den del af virksomheden, der er beliggende XX.

Virksomheden tilbydes

- 1 stk. Transportvaneundersøgelse ved projektstart og 1 stk. transportvaneundersøgelse ved projektafslutning
- Sparring og hjælp til udarbejdelse af transportplan for virksomheden
- Mulighed for samarbejde med projektets partnere på mulige innovative tiltag.
- Mulighed for at deltage i og planlægge forskellige netværksaktiviteter med andre virksomheder i lokalområdet
- Adgang til redskaber, netværk, viden m.v. via Formel M projektet

XX forpligter sig til

- At udpege en kontaktperson i virksomheden, som er ansvarlig for "KørSmart" samarbejdet med Københavns Kommune
- At ledelse og medarbejdere deltager i en transportvaneundersøgelse ved projektstart og afslutning
- At indgå i en opfølgende dialog med henblik på eventuelle tiltag

XX

Københavns Kommune

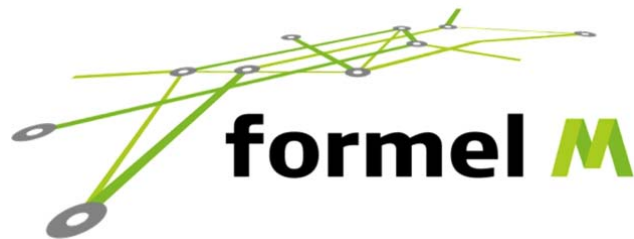
Dato

Underskrift

Dato

Underskrift

Bilag 5 Eksempel på transportvaneundersøgelse

Undersøgelse af medarbejder-transportvaner

Tak, fordi du vil deltage i denne undersøgelse af transportvaner blandt medarbejderne på din arbejdsplads! Spørgeskemaet tager ca. 10 minutter at gennemføre.

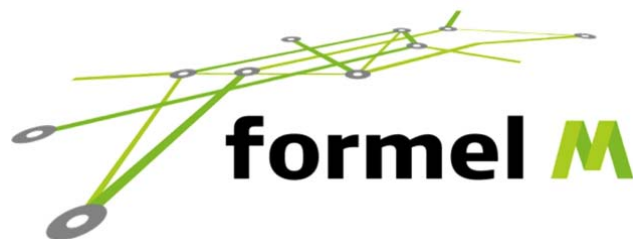
Spørgsmålene handler om din arbejdsrelaterede transport og hvad, der vil kunne få dig til at ændre dine transportvaner. Formålet er at kortlægge transportadfærden, herunder CO₂-udledningen, og få input til hvordan transportforholdene kan forbedres i dit område. Undersøgelsen foretages som et samarbejde mellem din arbejdsplads og Albertslund Kommune i projektet Formel M.

Dine svar er vigtige, uanset om du har megen eller lidt transport og uanset hvilket transportmiddel, du bruger. Alle indsamlede oplysninger behandles anonymt.

Med venlig hilsen

Teknisk Skole
Albertslund Kommune

OM DIG

Er du

Sæt ét kryds.

Kvinde	☐
Mand	☐

Hvor gammel er du?

År	
----	----------------------

Hvor bor du?

Postnummer	
------------	----------------------

Hvor er du ansat?

Virksomhed	
Afdeling	

Har du mulighed for at arbejde hjemmefra?

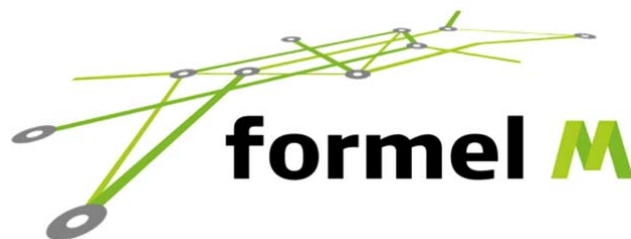
Sæt ét kryds.

Ja	☐
Nej	☐

Hvor ofte har du adgang til bil på rejsen mellem din bopæl og din arbejdsplads?

Sæt ét kryds

5 eller flere dage om ugen	☐
3-4 dage om ugen	☐
1-2 dage om ugen	☐
1-2 dage om måneden	☐
Sjældnere	☐
Aldrig	☐

OM DIN TRANSPORT TIL ARBEJDE

	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lørdag	Søndag
Arbejdede hjemme							

Arbejde du hjemme nogle af dagene i sidste uge?

Sæt kryds, hvis du arbejdede hjemme. Ellers gå til næste spørgsmål.

Hvor langt rejste du med hvilke transportmidler på rejsen til arbejde i sidste uge?

Angiv for hvert transportmiddel, du brugte i sidste uge, hvor mange kilometer du kørte/cyklede/gik den pågældende dag.

Skemaet drejer sig kun om din transport til arbejde, ikke rejsen hjem eller tjenesterejser.

Hvis den første rejse på din arbejdsdag var en tjenesterejse, skal den i stedet registreres i et senere spørgsmål.

Skriv antal kilometre i tydelige tal

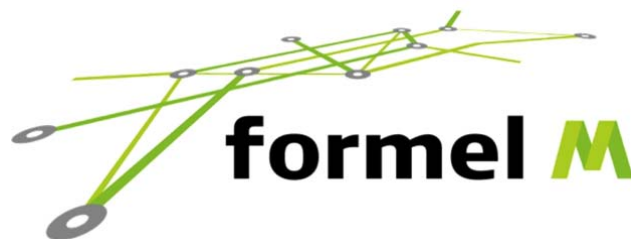
	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lørdag	Søndag
Gang, km							
Cykel, km							
Bil alene, km							
Bil med andre, km							
Bus, km							
Tog, km							
Metro, km							
Motorcykel, km							
Knallert, km							
Andet, km							

Hvor lang transporttid havde du til arbejde i sidste uge?

Angiv for hver dag, du tog på arbejde i sidste uge, din transporttid i minutter for hele turen til arbejde.

Skriv antal minutter i tydelige tal

	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lørdag	Søndag
Transport tid, minutter							

OM DIN BRUG AF BIL

Hvis du ikke benyttede dig af bil i transporten til arbejde sidste uge, gå da til spørgsmål 17

Benzin	
Diesel	
El	
Ved ikke	
Andet: (angiv venligst)	

Når du kører i bil på rejsen til arbejde (fører eller passager), hvilket brændstof bruger bilen?

Sæt ét kryds

Er bilen

Sæt ét kryds

Privatejet	
Firmaejet	

Kører du i bil til arbejde, fordi du skal bruge bilen i arbejds medfør?

Sæt ét kryds

Nej	
Ja, nogle gange	
Ja, altid	

De næste to spørgsmål omhandler samkørsel.

Hvis du altid kører alene på arbejde, undlad at svare og gå til spørgsmål 15 på næste side.

Når du kører i bil sammen med andre på din rejse til arbejde, hvem kører du da typisk sammen med?

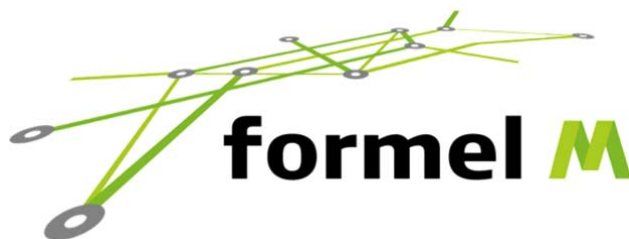
Sæt gerne flere kryds

/Egtefælle/sambo	
Barn/børn	
Kollega	
Andet	

Når du kører i bil sammen med andre på din rejse til arbejde, hvor mange personer er I typisk i bilen?

Sæt ét kryds

2 personer i bilen	
3 personer i bilen	
Flere end 3 personer i bilen	

OM DIN BRUG AF BIL - Parkeringsforhold

Når du kører i bil på rejsen til arbejde (fører eller passager), hvor parkerer du/I da oftest?

Sæt ét kryds.

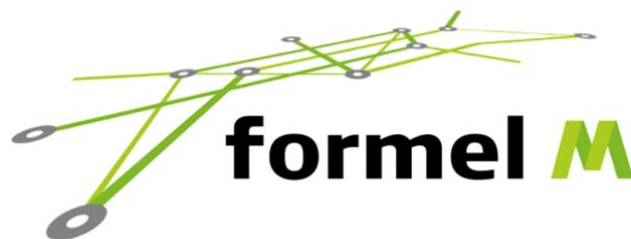
I virksomhedens P-kælder eller P-hus	
På virksomhedens markerede P-plads	
Andet sted på virksomhedens område	
Uden for virksomhedens område	
Jeg bliver sat af/bilen parkeres ikke	
Andet : (angiv venligst)	

Når du kører i bil på rejsen til arbejde (fører eller passager), hvor tit må du/I da lede efter en p-plads?

Sæt ét kryds

5 eller flere dage om ugen	
3-4 dage om ugen	
1-2 dage om ugen	
1-2 dage om måneden	
Sjældnere	
Aldrig	

Herunder kan du skrive, hvis du har øvrige kommentarer til din biltur til arbejde.

OM DIN TRANSPORT I ARBEJDSSTIDEN

Hvor ofte har du tjenesterejser?

Ved "tjenesterejser" skal forstås den transport, du har i forbindelse med dit arbejde, dvs. inden for din arbejdstid. Det gælder tjenestekørsel, erhvervsrejser, transport til møder og anden transport inden for rammerne af dit arbejde.

Sæt ét kryds

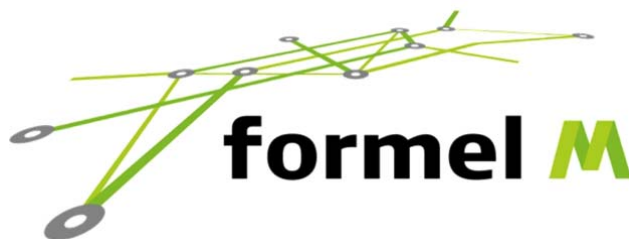
5 eller flere dage om ugen	
3-4 dage om ugen	
1-2 dage om ugen	
1-2 dage om måneden	
Sjældnere	
Aldrig	

Hvilke(t) transportmiddel bruger du oftest på hhv. korte, mellemlange og lange tjenesterejser?

Sæt gerne flere krydser i hver tabel

Korte tjenesterejser (0-10 km)		Mellemlange tjenesterejser (10-50 km)		Lange tjenesterejser (over 50 km)	
Bil, privatejet		Bil, privatejet		Fly	
Bil, firmaejet		Bil, firmaejet		Bil, privatejet	
Bil, leaset/lejet		Bil, leaset/lejet		Bil, firmaejet	
Taxa		Taxa		Bil, leaset/lejet	
Tog, bus mv.		Tog, bus mv.		Taxa	
Cykel, privatejet		Cykel, privatejet		Tog, bus mv.	
Cykel, firmaejet		Cykel, firmaejet		Cykel, privatejet	
				Cykel, firmaejet	

Herunder kan du skrive, hvis du har yderligere kommentarer vedr. dine tjenesterejser eller forholdende knyttet hertil.

MULIGHED FOR MERE SAMKØRSEL

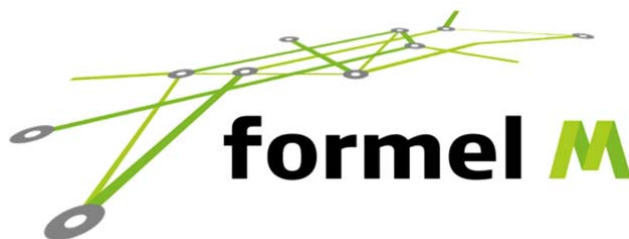
Dette afsnit handler om din transport både til og fra arbejde samt i arbejdstiden.

Hvilke af følgende tiltag kunne have betydning for, om du vil vælge at køre (mere) sammen med andre?

Sæt ét kryds i hver række.

	Stor betydning	Nogen betydning	Ingen betydning	Ved ikke	Er allerede iværksat
Hjælp til at finde nogen, jeg kunne køre sammen med					
Garanti for ikke at skulle vente mere end 15 minutter					
Garanti for at kunne komme hjem, også hvis samkørslen aflyses					
Reserveret parkeringsplads centralt placeret					
Kontant belønning for at køre flere sammen					

Herunder kan du skrive kommentarer, andre forslag og ideer til, hvad der vil kunne få dig til at køre sammen med andre til/fra arbejde. Eller hvis du har andre kommentarer til samkørsel.

MULIGHEDER FOR MERE KOLLEKTIV TRANSPORT

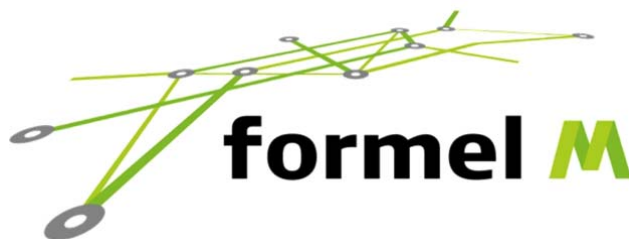
Dette afsnit handler om din transport både til og fra arbejde samt i arbejdstiden.

Hvilke af følgende tiltag kunne have betydning for om du vil vælge at benytte (mere) kollektiv transport?

Sæt ét kryds i hver række.

	Stor betydning	Nogen betydning	Ingen betydning	Ved ikke	Er allerede iværksat
Virksomhedsbetalt bus- og togkort					
Skattefrit bus- og togkort ("Erhvervskort")					
Stoppested/station tættere på min arbejdsplads					
Bedre information om køretider, forsinkelser mv					
Mulighed for betalt arbejdstid undervejs					
Adgang til pendlercykel ved station/stoppested					
Adgang til cykel i arbejdstiden					
Adgang til firmabil i arbejdstiden					

Herunder kan du skrive kommentarer, andre forslag og ideer til, hvad der vil kunne få dig til at bruge tog, bus eller metro mere til/fra arbejde eller ved tjenesterejser. Eller hvis du har andre kommentarer til brugen af kollektiv transport som en del af din arbejdsrelaterede transport.

MULIGHEDER FOR MERE CYKLING

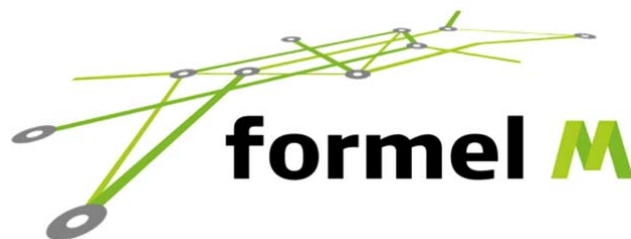
Dette afsnit handler om din transport både til og fra arbejde samt i arbejdstiden.

Hvilke af følgende tiltag kunne have betydning for, om du vil vælge at cykle (mere)?

Sæt ét kryds i hver række.

	Stor betydning	Nogen betydning	Ingen betydning	Ved ikke	Er allerede iværksat
Overdækket cykelparkering ved min arbejdsplads					
Overdækket cykelparkering ved station/stoppested					
Aflåst cykelparkering ved min arbejdsplads					
Aflåst cykelparkering ved station/stoppested					
Omklædnings- eller bade faciliteter på min arbejdsplads					
Cykelservice på min arbejdsplads (reparation og vedligeholdelse)					
En kontant belønning for at cykle					
Adgang til pendlercykel ved station/stoppested					
Adgang til cykel i arbejdstiden					
Adgang til el-cykel					
Adgang til firmabil i arbejdstiden					

Herunder kan du skrive kommentarer, andre forslag og ideer til, hvad der kunne få dig til at cykle mere til/fra arbejde eller under tjenesterejser. Eller hvis du har andre kommentarer til brugen af cykler som en del af din arbejdsrelaterede transport.

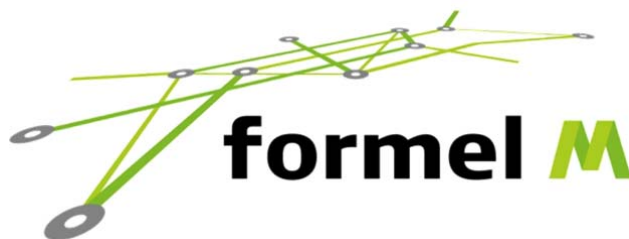
MULIGHEDER FOR ANDRE TILTAG

Hvilke af følgende tiltag kunne have betydning for dit valg og brug af transport i relation til dit arbejde?

Sæt ét kryds i hver række.

	Stor betydning	Nogen betydning	Ingen betydning	Ved ikke	Er allerede iværksat
Videomøde/-konference					
Hjemmearbejdsplads					
Fleksible arbejdstider					
Personlig transportvejledning					

Herunder kan du skrive kommentarer, andre forslag og ideer til tiltag, der vil fremme mere bæredygtig transport til/fra arbejde eller under dine tjenesterejser. Eller hvis du har andre kommentarer.

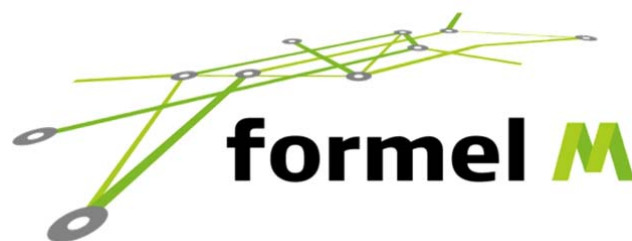
Mange tak for din deltagelse!

Hvis du vil deltage i lodtrækningen om 2 x gavekort til cykelhandlere i Lillerød skal du angive dit navn, emailadresse og eventuelt adresse nedenfor.

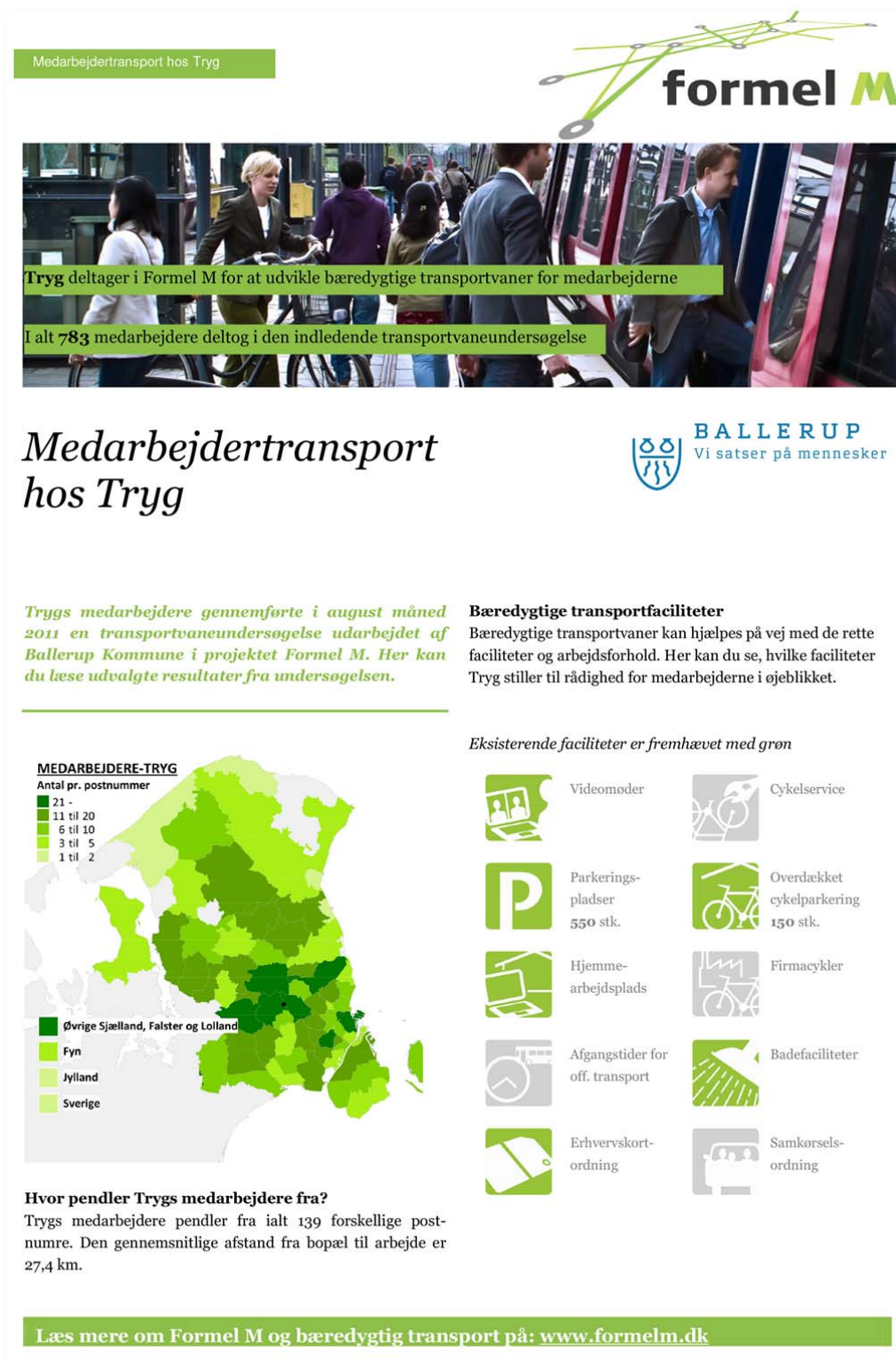
Gavekortene har en værdi på 500 kr. plus serviceeftersyn af én cykel.

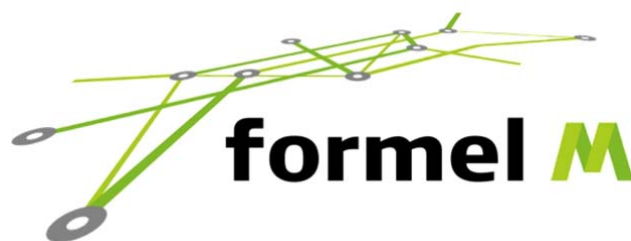
Lodtrækningen finder sted i uge 12 og vinderne(få direkte besked).

Navn	
E-mail	
Adresse	

Bilag 6 – Eksempel på fakta-ark fra indledende transportvaneundersøgelse hos Tryg

Medarbejdertransport hos Tryg

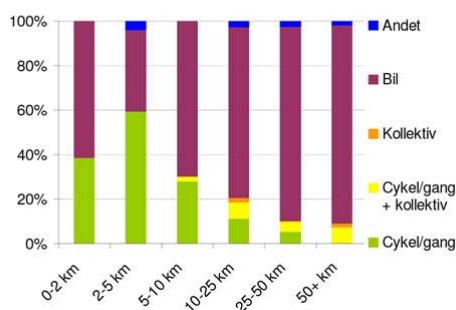
Mobilitetsnetværk

Tryg er en del af Lautrupgårds mobilitetsnetværk, som er etableret i anledning af projektet Formel M. Udover Tryg deltager også Multidata, Nets, Siemens, TopDanmark og Nordea Liv & Pension.

Formålet med mobilitetsnetværket er, at virksomhederne skal arbejde sammen om at udvikle nye og mere bæredygtige transportløsninger i området med det formål at nedbringe CO₂-udledning fra transporten med 10%.

Pendlerturene foregår i bil

Trygs medarbejdere transporterer sig primært i bil til arbejde. Valg af transportmiddel hænger tydeligt sammen med afstand til arbejde. Medarbejdere med kort pendlerafstand vælger oftere cykel eller gang end medarbejdere med længere afstande.

I alt 77% af alle pendlerturene tilbagelægges i bil. 72% af pendlerturene køres alene. Undersøgelsen viser desuden, at kun 5% af turene tilbagelægges med flere personer i bilen. 9% af turene kombinerer derimod forskellige typer transportmidler.

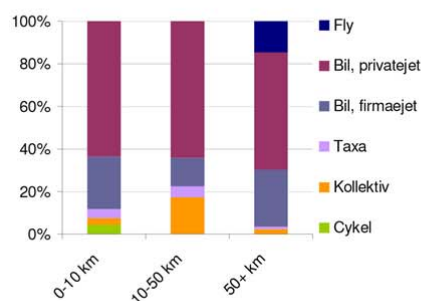
Virksomhedens transport kan gøres mere bæredygtig, hvis antallet af aleneture skiftes ud med mere bæredygtige transportformer eller samkørsel.

Andel af pendlerture...

... der foregår ved alenekørsel i bil	72%
... med samkørsel i bil	5%
... hvor transportmidler kombineres	9%

Tjenesterejser

Den gennemsnitlige Tryg-medarbejder har 5 tjenesterejser over en periode på 3 måneder. Størstedelen af tjenesterejserne foregår i bil.

Transporteffekter

Nedenfor kan du se en oversigt over rejsetid, antal kørte km og CO₂-udledning for pendlertransporten til og fra Tryg. Tallene er angivet for medarbejdere pr. arbejdsdag, for virksomheden pr. år og for mobilitetsnetværket pr. år.

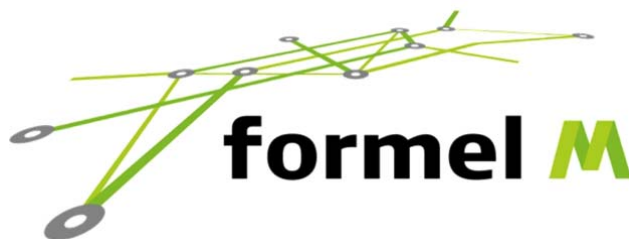
	24 H	365 D	365 D
Antal kørte km	55 km	4.283.663 km	12.451.828 km
Tidsforbrug	77 min.	100.268 timer	304.441 timer
CO ₂ -udledning	8,3 kg	652.327 kg	1.904.577 kg

Om projektet

Formel M arbejder for at nedbringe trængsel og CO₂-udledning fra transporten. Læs mere på www.formelm.dk

Formel M er støttet af:

Bilag 7 – Eksempel på opfølgende transportvaneundersøgelse

Dette er en gengivelse af spørgsmålene i "efter" undersøgelsen blandt medarbejdere på arbejdspladser, som indgår i Formel M projektet. Undersøgelserne gennemføres for op mod 60 arbejdspladser i løbet af efteråret 2013. Spørgeskemaet formidles elektronisk ved hjælp af et tilsendt link og løber typisk i 2 uger.

[Firkantet parentes] = forklarende tekst

Undersøgelse af medarbejder-transportvaner

Vi vil spørge dig om din transport i forbindelse med dit arbejde og de tiltag, din arbejdsplads har gjort for at fremme grønnere transport eller gøre behovet for transport mindre. Undersøgelsen kortlægger din og dine kollegers vaner omkring transport, transportens CO₂-udledning, og om I er tilfredse med arbejdspladsens tiltag. Vi laver undersøgelsen i samarbejde med XX Kommune i projektet Formel M.

Dine svar er vigtige, uanset om du har megen eller lidt transport, og uanset hvordan du transporterer dig. Alle indsamlede oplysninger behandles anonymt.

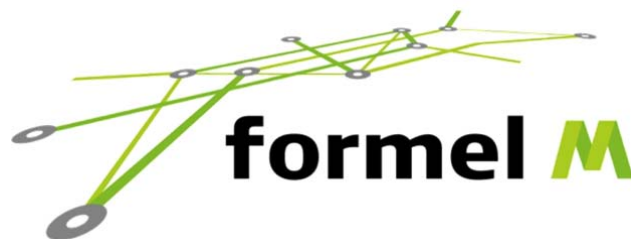
Du kommer frem og tilbage ved hjælp af pilene nederst på siden. Husk at klikke på "Afsend besvarelse", når du har færdiggjort spørgeskemaet. Afbryder du spørgeskemaet, inden du er helt færdig, skal du starte forfra.

Med venlig hilsen

KØBENHAVNS KOMMUNE

OM DIG

Er du

- Kvinde
- Mand

Hvor gammel er du?

- År [*numerisk skrivefelt*]

Hvor bor du?

- Postnummer [*numerisk skrivefelt*]

Evt.: Hvor er du ansat? [*kun aktuelt for dem, der havde det i nulpunktundersøgelsen*]

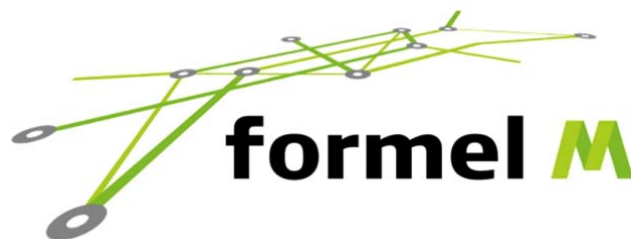
- Afdelings-/center navne [*afkrydsning*]

Hvor længe har du været ansat på din nuværende arbejdsplads?

- Under ½ år
- ½-1 år
- 1-2 år
- Mere end 2 år

Angiv for hver af dagene i sidste uge, om du var på arbejde, arbejdede hjemmefra eller ikke arbejdede.

	Var på arbejde	Arbejdede hjemme	Arbejdede ikke
Mandag			
Tirsdag			
Onsdag			
Torsdag			
Fredag			
Lørdag			
Søndag			

OM DIN TRANSPORT TIL ARBEJDE

Hvor langt rejste du med hvilke transportmidler på rejsen til arbejde i sidste uge?

Angiv for hvert transportmiddel, du har brugt, hvor mange kilometer du kørte/cyklede/gik den pågældende dag.

Skemaet drejer sig kun om din transport til arbejde - ikke rejsen hjem eller tjenesterejser. Felter ved transportmidler du ikke har brugt, efterlader du blot blanke.

Har du fx fem en halv kilometer, skriv da "5,5" med komma.

Er du i tvivl om rejsens længde, kan du følge linket [her](#) og måle distancen ved at bruge "Få rutevejledninger."

Hvis den første rejse på din arbejdsdag var en tjenesterejse, skal den ikke registreres i denne tabel. Skriv da "0" i feltet med transporttid i tabellen nederst på denne side.

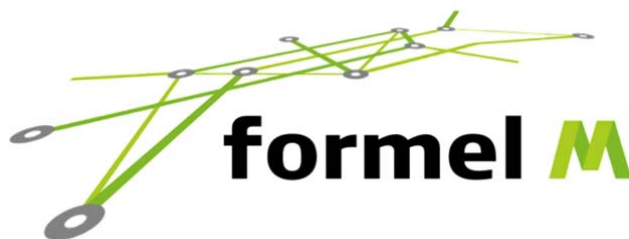
	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lørdag	Søndag
Gang, km							
Cykel, km							
El-cykel, km							
Bil alene, km							
Bil med andre, km							
Bus, km							
Tog, km							
Metro, km							
Motorcykel, km							
Knallert, km							
Andet, km							

Hvor lang transporttid havde du til arbejde i sidste uge?

Angiv for hver dag din transporttid i minutter for hele turen til arbejde.

Eksempelvis skrives en time og et kvarter som "75"

	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lørdag	Søndag
Transport tid, minutter							

OM DIN BRUG AF BIL [*betinget af bil-km*]

Når du kører i bil til arbejde (fører eller passager), hvilket brændstof bruger bilen?

- Benzin
- Diesel
- El
- Ved ikke
- Andet: (angiv venligst)

Er bilen

- Privatejet
- Firmaejet

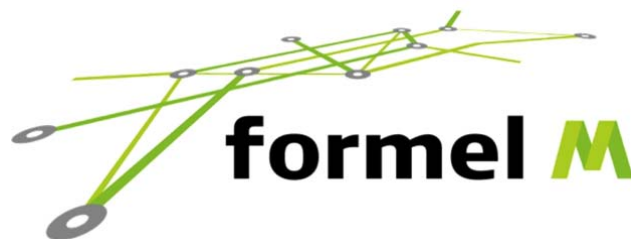
Kører du i bil til arbejde, fordi du skal bruge bilen i forbindelse med dit arbejde?

- Nej
- Ja, nogle gange
- Ja, altid

OM DIN BRUG AF BIL - Samkørsel [*betinget af bilsamkørsels-km*]

Når du kører i bil sammen med andre til arbejde, hvor mange personer er typisk i bilen?

- 2 personer i bilen
- 3 personer i bilen
- Flere end 3 personer i bilen

OM DIN TRANSPORT I ARBEJDSSTIDEN

Hvor ofte har du tjenesterejser?

Ved "tjenesterejser" forstås den transport, du har i forbindelse med dit arbejde, dvs. inden for din arbejdstid. Det gælder tjenstekørsel, erhvervsrejser, transport til møder og anden transport inden for rammerne af dit arbejde.

- 5 eller flere dage om ugen
- 3-4 dage om ugen
- 1-2 dage om ugen
- 1-2 dage om måneden
- Sjældnere
- Aldrig

Hvilke(t) transportmiddel bruger du oftest på dine tjenesterejser? (angiv gerne flere)

Korte tjenesterejser (0-10 km)		Mellemlange tjenesterejser (10-50 km)	
Bil, privatejet		Bil, privatejet	
Bil, firmaejet		Bil, firmaejet	
Bil, leaset/lejet		Bil, leaset/lejet	
Taxa		Taxa	
Tog, bus mv.		Tog, bus mv.	
Elcykel, privatejet		Elcykel, privatejet	
Elcykel, firmaejet		Elcykel, firmaejet	
Cykel, privatejet		Cykel, privatejet	
Cykel, firmaejet		Cykel, firmaejet	

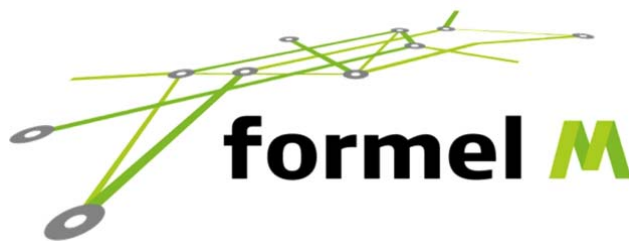
Lange tjenesterejser (over 50 km)	
Fly	
Bil, privatejet	
Bil, firmaejet	
Bil, leaset/lejet	
Taxa	
Tog, bus mv.	
Elcykel, privatejet	
Elcykel, firmaejet	
Cykel, privatejet	
Cykel, firmaejet	

OM TRANSPORT

Har du det seneste år snakket mere eller mindre om din transport, end du gjorde tidligere?

Det kan både være om din transport til/fra arbejde, i arbejdstiden eller i fritiden.

- Jeg har snakket mere om min transport end tidligere
- Jeg har snakket mindre om min transport end tidligere
- Jeg har snakket lige så meget om min transport som tidligere

OM TILTAG PÅ DIN ARBEJDSPLADS

Har du kendskab til tiltag, som din arbejdsplads har gjort for at fremme grønnere transport blandt medarbejderne eller for at reducere transporten?

Det kan være nye muligheder - eller information om eksisterende – i forhold til din transport i forbindelse med arbejde. Det kan fx være tiltag, kampagner og events inden for cykling, kollektiv transport, samkørsel, grønnere bilkørsel, videomøder eller hjemmearbejdsplads.

- Ja
- Nej

Har du prøvet nogle af de tiltag, som din arbejdsplads tilbyder for at fremme grønnere transport blandt medarbejderne eller for at reducere transporten?

- Ja
- Nej

Hvor tilfreds er du samlet set med de tiltag, som du har prøvet? *[betinget af ja til ovenstående]*

- Meget tilfreds
- Delvist tilfreds
- Ikke tilfreds

Hvilket af de afprøvede tiltag er du mest tilfreds med? *[betinget af ja til ovenstående]*

- Nævn kun én ting *[Skrivefelt]*

Har tiltaget(ene) medført en ændring i din transportadfærd fremadrettet? *[betinget af ja til har prøvet tiltag]*

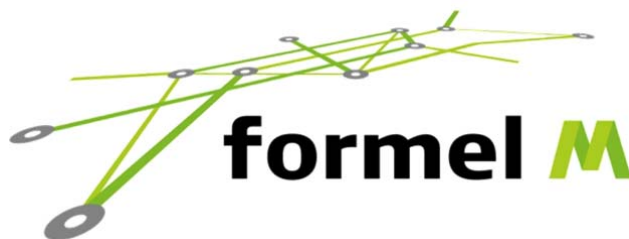
- Ja
- Nej

Hvis du vil deltage i lodtrækningen om XXX af værdi xxx kr, skal du angive dit navn og e-mail-adresse nedenfor. Lodtrækningen finder sted i uge XX, og vinderne får direkte besked.

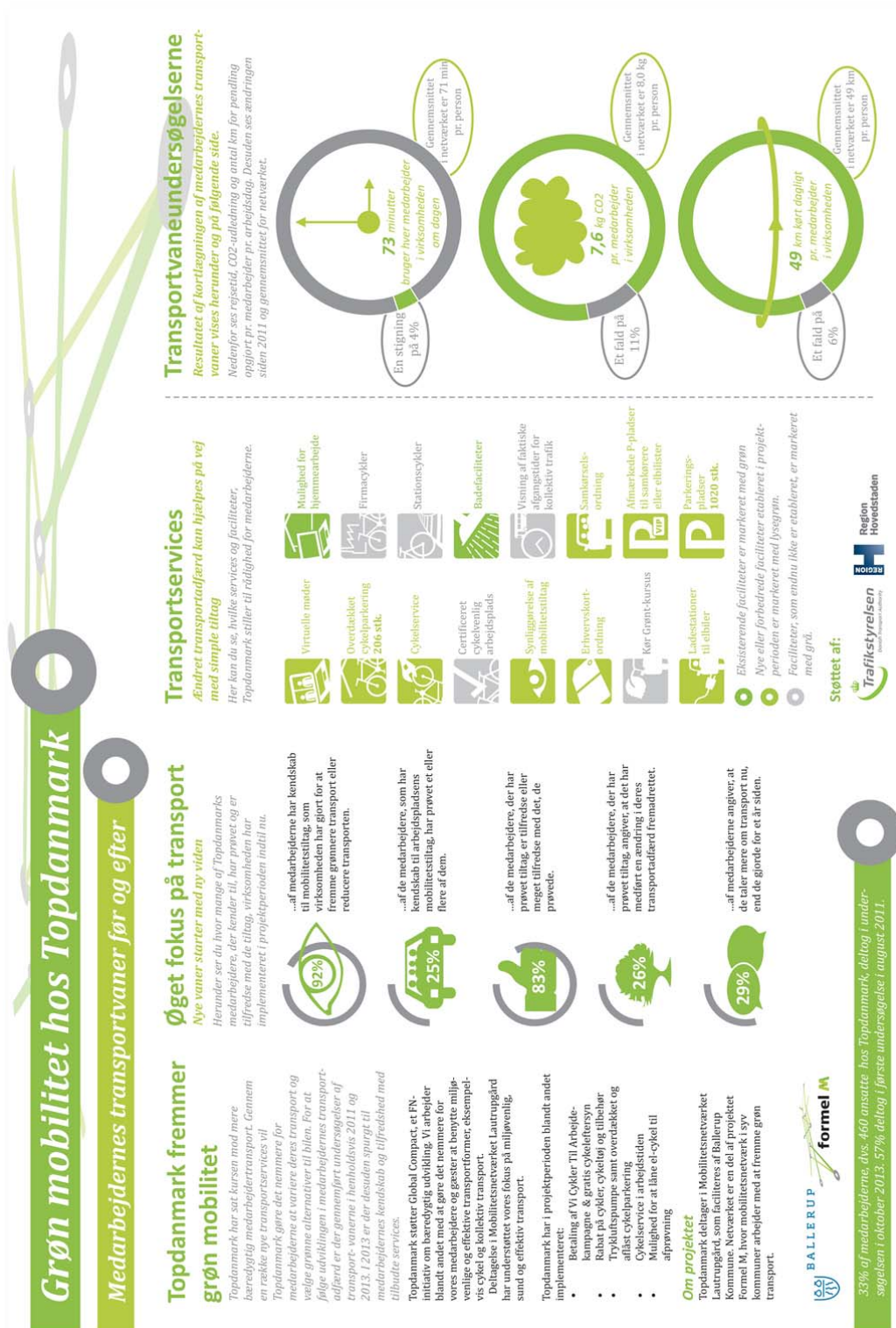
- Navn *[skrivefelt]*
- E-mail *[skrivefelt]*

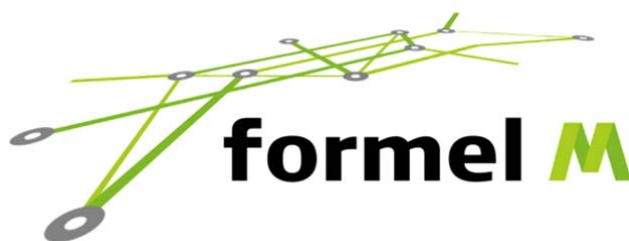
Tryk på "Afsend besvarelse" for at afslutte spørgeskemaet.

Mange tak for din deltagelse!

Bilag 8 – Eksempel på fakta-ark for opfølgende transportvaneundersøgelser hos Topdanmark

I Mobilitetsnetværket Laurupgård deltager virksomheder: Norden Liv & Pension, Siemens, Topdanmark og Tryk

Virksomhederne i netværket arbejder sammen om at udvikle nye og mere bæredygtige transportløsninger for at nedbringe trængsel og CO₂-udledning.

Topdanmark

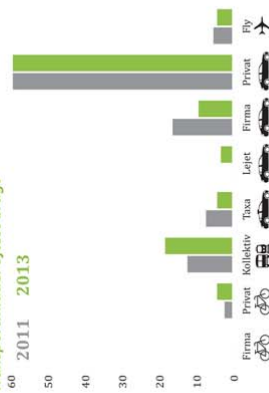
Tjenesterejser mest i bil

Transport i arbejdstiden kan stadig optimeres

Tjenesterejser er medarbejderens transport i arbejdstiden. Diagrammet viser en ændring i hyppigheden af tjenesterejser, samtidig med at bilen stadig er den foretrukne transportform.

Transportmiddel oftest brugt

Udviklingen i pendlervaner

Pendlervanerne blandt Topdanmarks medarbejdere har ændret sig

Andelen af pendlerture i 2011 og 2013...

...der foregår alene i bil

hjemmearbejdsdage

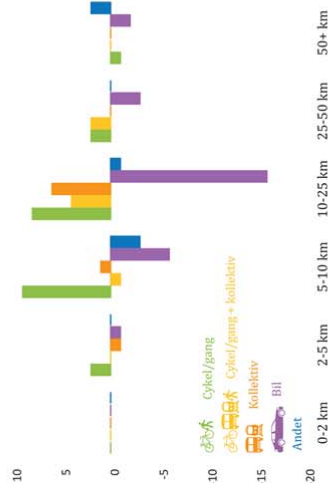
Andel

hjemmearbejdsdage

Flere bruger cyklen...

Flere vælger bilen fra på de lange og mellem lange distancer

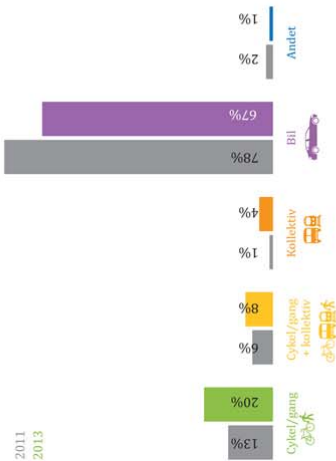
Grafen nedenfor viser ændringen i transportvalg fordelt på distancer. Søjlerne repræsenterer forskellen i procentpoint fra 2011 til 2013. Sammenlignet med i 2011 er der i dag flere, der vælger cykel eller kollektiv transport på de mellem lange distancer.

... og færre tager bilen

Medarbejderne vælger i højere grad andre transportmidler

Diagrammet viser, hvordan sammensætningen af pendlerture har udviklet sig siden 2011. Andelen af ture der foregår i bil er faldet, og andelen af ture på cykel, med kollektiv trafik og hvor transportformer kombineres, er steget.

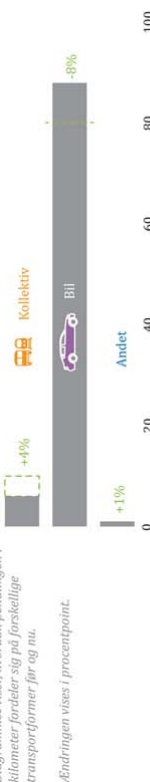

Større variation i transportvalg

Antallet af kilometer med cykel og kollektiv transport er steget

Diagrammet viser, hvordan pendlingen i kilometer fordeler sig på forskellige transportformer for og nu.

Ændringen vises i procentpoint.

Læs mere om bæredygtig transport på www.FormelM.dk

‘Guide til mobilitetsplanlægning i erhvervsnetværk’ er udarbejdet af:

Grønt Mobilitetskontor

Projektkonsulent Anja Puggaard
Vognporten 2
2620 Albertslund

Telefon: +45 4368 3442
Mobil: +45 3145 1132
anja.puggaard@gate21.dk

Læs mere om Formel M og Grønt Mobilitetskontor på: www.formelm.dk

Kontaktpersoner om mobilitetsplanlægning i erhvervsnetværk i kommunerne:

Ballerup Kommune

Center for Miljø & Teknik
Trafikplanlægger Tina Wexøe Ertbjerg

Københavns Kommune

Teknik- og Miljøforvaltningen, Mobilitet og byrum
Trafikplanlægger Maria Helledi Streuli

Aarhus Kommune

Klimasekretariatet
Projektleder Joy Alrø Steen

Fredericia Kommune

Natur & Miljø
Klimakoordinator Lisbet Daell Kristensen

Allerød Kommune

Natur og Miljø
Klimakoordinator Annette Pedersen

Greve Kommune

Byråd & Ledelse
Udviklingskonsulent Kirsten Groth Laursen

Albertslund Kommune

Trafik og Natur, Miljø og Teknikforvaltningen
Trafikplanlægger Jens Frost

Formel M er støttet af:

**Region
Hovedstaden**